

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 34

Rugsėjis - September 5, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Liepos gale įsigaliojo įstatymas, numatantis galimybę nelegaliai į Lietuvą patekusiems asmenims prašyti politinio prieglobsčio. Iš dabar Pabradės užsieniečių centre gyvenančių 900 asmenų per šimtą nori gauti pabėgėlio statusą. Ruklos centre tokių 66. Tai bėgliai iš skurstančių Azijos šalių. Asmenys bus patikrinti pagal numatytas procedūras. Jei jie atitiks reikalavimus, pradžioje jie gaus teritorinį prieglobstį. Vėliau bus svarstoma politinio prieglobsčio suteikimo galimybė.

- Krašto apsaugos viceministras Jonas Kronkaitis pranešė, kad kariuomenės daliniai bus siunčiami padėti pasienio policijai. Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytenio bataliono kariai pradėjo saugoti kai kuriuos Lietuvos ir Gudijos sienos ruožus. Patrulinuojama daugiausia naktimis ir tik kartu su pasienio policija. Kariai pasiūti į tuos ruožus, kuriuos labiausiai pamėgo nelegalūs migrantai.

- Per savaitę Baltijos jūros dugne buvo paklotas optinis kabelis, sujungęs Lietuvą ir Švediją. Dar liko nutiesti 43 kilometrų kabelio nuo Girulių iki Klaipėdos. Projektas bus pabaigtas iki spalio 1-os. Tai bus didžiulio pajėgumo perdavimo linija, kuria vienu metu galės naudotis 30 tūkstančių telefono abonentių.

- 39 metų žurnaliste Liudvika Pociūnienė nuo rugsėjo 1 d. vadovauja Nacionalinio radijo ir televizijos (LRT) naujųjų direktorijai. L. Pociūnienė yra dirbusi "Sąjūdžio žiniose", "Lietuvos aidu" vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoja. Pastaruoju metu ji su žurnalistu Rimvydu Valatka komercinėje televizijoje TV3 vedė laidą "Detektorius". Nuo rugsėjo ši laida nebebus transliuojama, "Laidą reikia baigti kol ji dar nepabodo žiūrovams" - sako L. Pociūnienė.

- Apie pusšimtį Lietuvos civilinės saugos specialistų tobulinosi rugpjūčio 25 d. Nemėnėje prasidėjusiame seminare. Čia JAV kariškiai dalijasi žmonių paieškos ir gelbėjimo darbų patirtimi, kuri būtų naudinga įvykus aviakatastrofai sausumoje bei jūroje.

- Naujas režisieriaus Algimanto Puipos vaidybinis filmas "Vilko dantų karoliai" atstovaus Lietuvos kinui dar dvejus mėnesius tarptautiniuose festivaluose. Rugsėjo mėnesį juosta bus rodoma festivalyje "Kinošok" Kryme, o spalį keliaus į tarptautinį festivalį Vokietijoje. "Vilko dantų karoliai" šį pavasarį jau buvo parodyti tarptautiniame Karlovy Varų kino festivalyje.

- Leninas ir jo batal, su kuriais proletariato vadas 39 metus stovėjo ant pjedestalo Vilniaus Lukiškių (okupacijos metais - Lenino) aikštėje, tikriausiai, dar labai ilgai neišeis į dienos šviesą. Vilniaus miesto tarybos paminklų, memorialinių lentų ir būstų statybos komisija nepritarė kai kurių organizacijų pasiūlymui mieste ar jo prieigose įrengti sovietinių monumentaliosios skulptūros relikvų ekspoziciją. Lenino paminklas išmontuotas 1991 metų rugpjūčio 24 dieną.

Kunigas Vincas Valkavičius (centre) po apdovanojimo 5-ojo laipsnio Gedimino medaliu Lietuvos Ambasadoje Washingtone kartu su Lietuvos ambasadoriumi Washingtone Alfonsu Eidintu ir vyskupu John B. McCormack, D.D. Ramūno Astrausko nuotr.

PRANEŠIMAS SPAUDAI

Rugpjūčio 20 d. LR ambasadoje Washingtone buvo surengtas priėmimas, kurio metu LR prezidento Algirdo Brazausko 1997 m. liepos mėn. 1 d. dekretu, už nuopelnus Lietuvai, kultūrai, mokslui ir švietimui 5-ojo laipsnio Gedimino ordino medaliu buvo apdovanotas kunigas Vincas Valkavičius.

Priėmimo metu LR Ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas, pasveikino visus susirinkusius, padėkojo kun. Valkavičiui už ilgą

metų Lietuvos vardo garsinimą savo kūryba ir istoriniais veikalais.

Padėjėjas ekonomikai, Linas Orentas, pristatė kun. Valkavičių, trumpai papasakodamas apie šį gerai žinomą muziką, istoriką ir išeivijos veikėją, nenuilstamą JAV lietuvių jaunimo dvasios auklėtoją, daugelio leidinių redaktorių. Šia proga atvykęs iš Bostono Vyskupas John B. McCormack, D.D. taip pat šiltai pasveikino kun. V. Valkavičių.

Susirinkusieji svečiai turėjo progos susipažinti su kun. Valkavičiaus raštais, knygomis, muzikine veikla, straipsniais, recenzijomis ir programų rinkiniais čia pat eksponuojamoje parodėlėje ir išklausti pačio kun. Valkavičiaus puikiai smuiku atliekamo Maironio kūrinio "Lietuva brangi".

**Lietuvos Respublikos
Ambasada
Spaudos skyrius
Washington D. C.**

LIETUVOS UŽSIENIO POLITIKOS PERSPEKTYVOS

Vytautas Rubavičius

I Vilnių netrukus suvažiuos neregėta gausybė Europos šalių prezidentų ir vadovų, europinių institucijų vadovų, didelis būrys juos lydintių intelektualų ir rašytojų. Nors tai ir ne didžiųjų šalių vadovai, tačiau neabejotina, jog didžiųjų šalių vadovai įdėmiai seks Vilniaus konferencijos eigą, jiems bus pateikti vienaip ar kitaip interpretuoti šio susitikimo rezultatai. Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko ir Lenkijos Prezidento Aleksandro Kwasniewskio iniciatyva rugsėjo 5-6 d. Vilniuje rengiama tarptautinė konferencija "Tautų sambūris ir geri kaimyniniai santykiai - saugumo ir stabilumo Europoje garantas". Konferencijos dalyviai - kaimyninių šalių vadovai, nuo kurių dažniausiai ir priklauso geri valstybių santykiai ir regioninis stabilumas. Dėl to šis susitikimas yra neeilinis politinis įvykis, galintis Vidurio ir Rytų Europos istorijoje tapti net savotiška simboliu žyme. Juk susitikime dalyvaus 8 šalių vadovai, o būrys galvojančių prisijungti vis didėja.

Konferencija, kaip reikšmingas politinis įvykis, turi savo, sąkyčiau, vidinį ir išorinį aspektus. Pasirengimas šiam valstybių vadovų susitikimui jau sukėlė tam tikrą vietos politikų šurmuli. Tai nekeista - juk visi bent kiek reikšmingesni įvykiai ar skandalai siejami su būsimais prezidento rinkimais. Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis išreiškė abejones dėl renginio tikslingumo, iškėlė bendro komunikato apie demokratijos vertybes idėją. Tos abejonės, beje, tik dar sykį parodo, koks institucinis "plyšys" yra atsiradęs tarp Seimo ir Prezidentūros. Šiaip jau abejoti tokio rango susitikimų tikslingumu nėra jokio pagrindo - valstybės visais atžvilgiais tik laimi, kai jų prezidentai draugiškai kalbasi. Ir ypač - kai jie kalbasi dideliame būryje. Šitai įpareigoja. Tačiau vėgi artėja

prezidento rinkimai, ir A. Brazauskas daugeliui netikėtai išskyla kaip svarbi europinės politikos figūra, kaip pagrindinis mūsų užsienio politikos vairininkas bei Lietuvos įvaizdžio kūrėjas. O juk Lietuvoje jau beveik tapo įprasta užsienio politiką laikyti V. Landsbergio veiklos sfera. Tad dabartinis Prezidentas lyg ir atstato Prezidento institucijos konstitucines galias. Kita vertus, šio susitikimo rezultatai Europoje bus ilgai siejami su A. Brazausko vardu. Žinant lietuvių mentalitetą, galima nūjaukt, jog tokia įvykių eiga kai kam asmeninis įžaidimas. Lietuvoje iki šiol neišmokta kartu dirbti valstybės ir jos žmonių vardu, politinę kovą suvokti kaip valstybės ir demokratinių institucijų stiprinimo priemonę. Politinė kova Lietuvoje kol kas asmeninė kova. Jei Lietuvoje būtų susiklostę teisiniai Prezidento ir Seimo institucijų santykiai, paremti aiškiai suvokiamais nacionaliniais interesais, tai derėtų laukti visų tų institucijų sutelktų pastangų pasakyti istorinį žodį, kuris ilgai Europoje būtų komentuojamas ir interpretuojamas. Tačiau Lietuvoje vyksta dviejų lyderių kova, kurioje iniciatyvą pastaruoju metu rodė Seimo pirmininkas. Rezultatas - Prezidento institucijos menkinimas. Šitai, manau, jau padarė neįgiamą poveikį politinei mūsų šalies raidai - sutrukdė susiklostyti aiškiam valstybinės valdžios tipui. Juk sunku net ekspertui susigaudyti, kokia yra Lietuvos valstybė - seimokratinė, parlamentinė, prezidentinė ar prezidentinė-parlamentinė. Tad dabartiniam Prezidentui oponuojančiai partinei įėjai tenka spresti išties nelengvą uždavinį - kaip prisidėti prie A. Brazausko iniciatyvos, kuriant gerą Lietuvos įvaizdį (o ta kūryba tapo pagrindiniu dabartinės vyriausybės darbu), ir sykiu kaip neleisti A. Brazauskui sustiprinti savo politinį tarptautinį autoritetą. Tikėtina, jog lyderiai nesusikurs sau tragikomišką situaci-

ją (A. Brazauskas, beje, pastaruoju metu elgiasi labai apdairiai ir oriai), tačiau pasirodė įtikti patarnautojai gali kuo nors nustebinti.

Sunku dabar konkrečiai kalbėti apie tarptautinį šios konferencijos reikšmingumą, tačiau galima pabandyti nusakyti tam tikras europinės politikos tendencijas, kurioms šis prezidentų ir vadovų susitikimas atliepia. Jau pati konferencijos tema ir masas rodo didiesiems Europos politikams, jog Lietuvos politikai teisingai suvokia Europoje vykstančius procesus, net sugeba "atsidurti prieky". Subyrėjus Sovietų imperijai, ėmė irti ir Helsinkio susitarimais grindžiamas politinis mentalitetas. Kuriamą naują valstybinių santykių struktūrą, kuriai reikalingas ir naujas mentalitetas. Anksčiau viskas buvo paremta dviejų galių pusiausvyra, "nekinamumu". Šiuo metu ryškėja būtinybė valstybių dialoge sugebėti peržengti buvusias šventenybes, susitarti, jog nėra nekintančių amžinų politinių realių. Tokį požiūrį įtvirtina tik aukščiausio lygio dialogas.

Kita nujaučiama europinės politikos realija, mano galva, yra tokia. Didžiosios šalys norėtų, jog postkomunistinėmis vadinašios šalys imtųsi realių darbų, kurdamos "tarpines" tarpvalstybines struktūras, o ne reikalaujant, jog jas priimtų į ES bei NATO. Tos "tarpinės" struktūros turėtų sumažinti neigiamą Rusijos reakciją į pernelyg svarbius buvusio soclagerio valstybių statuso pokyčius. O Rusija buvo ir bus svarbus europinės politikos veiksnys. Kita vertus, tose tarpinėse struktūrose, regioninio saugumo ir bendradarbiavimo projektuose gali dalyvauti ir Rusija. Šiaip ji lyg būtų pratinama prie europietiško politinių bendravimo standartų, mokoma nedemonstruoti savo istorinių imperinių ambicijų.

Neabejotinai svarbus yra Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo faktas, naujas santykių lyg-

PRANEŠIMAS SPAUDAI

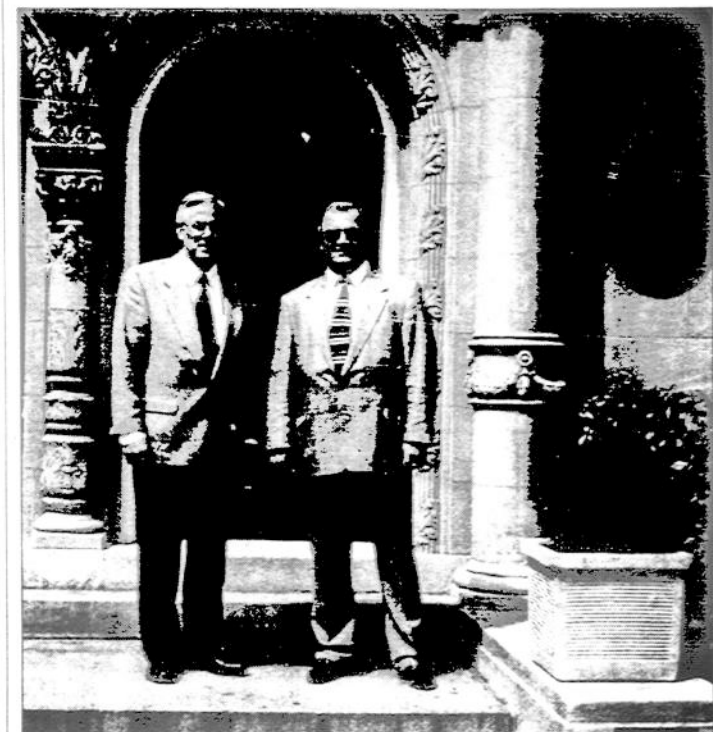
Rugpjūčio 18 d. Lietuvos ambasadoje lankėsi naujasis JAV ambasadorius Lietuvai Keith C. Smith, kuris šiame poste pakeitė tris metus Lietuvoje dirbusį ambasadorių J. Swihart. K. C. Smith susitiko su Lietuvos ambasadoriumi Washingtone dr. Alfonsu Eidintu. Draugiško pokalbio metu aptarti dvišalių santykių sėkmingo plėtojimosi, saugumo, ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo klausimai.

Rugpjūčio 19 d. ambasadorius

K. C. Smith Valstybės departamente davė priesaiką, dalyvaujant giminėms ir aukštiems pareigūnams, tame tarpe Valstybės Departamento pasekretoriui saugumo klausimams ambasadoriui Thomas R. Pickering.

Rugsėjo 5 d. ambasadorius Keith Smith išvyksta darbu į Lietuvos sostinę Vilnių.

**Lietuvos Respublikos
Ambasada
Spaudos skyrius
Washington, D.C.**

Ambasadorius K. C. Smith (kairėje) su ambasadoriumi A. Eidintu prie Lietuvos ambasados Washingtone.

Ramūno Astrausko nuotr.

E. ZINGERIS PARAGINO ĮVERTINTI IŠPUOLIUS

Vilnius, rugpjūčio 21 d. Lietuvos parlamentaras paragino Izraelį ir žydų organizacijas įvertinti S. Wiesenthalio centro atstovo "rasinį išpuolį" prieš jo šeimą.

Centro vadovas E. Zuroffas interviu "Lietuvos rytui" užsipuolė Seimo narį žydą Zingerį už tai, kad jis vedęs lietuvaite.

"Tikiuosi, kad Izraelis įvertins rasinius E. Zuroffo pasisakymus. Jei jie to nepadarys, tai irgi bus savaip iškalbinga", sakė E. Zingeris.

E. Zuroffas, aiškindamas savo raginimą boikotuoti Vilniuje rengiamą žymaus žydo išminčiaus Gaono Eliahu 200-ųjų mirties metinių minėjimą, "Lietuvos rytui" pareiškė: "Esu isitikinęs, kad jeigu Gaonas sužinotų, jog žydas, kuris yra vedęs nežydę, atstovauja žydams Lietuvoje, jis apsisvertų savo kape".

"E. Zuroffas atstovauja uždaro viduramžiško geto mentalitetui, neturinčiam jokių istorinių perspektyvų", pareiškė E. Zingeris.

BNS

MIRĖ KUNIGAS PRANAS RAČIŪNAS

Rugpjūčio 24 d. Kaune mirė vienuolis marijonas kunigas Pranas Račiūnas, politinis kalnys ir tremtinys, ilgametis Marijonų vienuolijos Lietuvos provincijos provincijolas, vienas iš pagrindinės seminarijos kūrėjų ir vadovų, kartu su kitais marijonais pagrindinė parenges apie 25 kunigus, kurie šiandien darbuojasi Lietuvoje, Baltarusijoje, Ukrainoje, Latvijoje ir Kazachstane.

Pranas Račiūnas vienas iš pirmųjų kėles idėjas leisti pagrindinius leidinius "Aušra", "LKB Kronika", buvęs aktyviu Lietu-

vos atgimimo Sąjūdžio dalyviu nuo pat jo pradžios, atgimimo metais nenuilstamai rūpinęsis Lietuvos inteligentijos, ypač mokytojų dvasiniu atgimimu ir dalyvavimu ugdant doros bei dvasingumo samonę visuomenėje.

Iki paskutinio savo gyvenimo dienų kiek pajėgdamas rūpinosi Bažnyčios ir Lietuvos problemomis, - pranešė Eltai Marijonų vienuolijos Generalinio Vysresniojo igaliotinis Lietuvos provincijai kun. Vytautas Brilius MIC.

ELTA

ŠIAURĖS KORĖJOS DIPLOMATAS NUTARĖ BĖGTI

Rugpjūčio 22 d. dingęs Šiaurės Korėjos ambasadorius Egipte, kuris, manoma, turi daug vertingų žinių apie šios šalies gamybos raketų "Scud" pardavimą Iranui ir Sirijai, atvyko į Jungtines Valstijas ir rugpjūčio 26 d. gavo JAV politinį prieglobstį.

Rugpjūčio 26 d. tai pranešė Pietų Korėjos vyriausybės pa-

reigūnai. Egipto vyriausybės atstovai pareiškė maną, kad rugpjūčio 25 d. ambasadorius Jang Seung-ilas su žmona ir vaikais svertimomis pavarėmis buvo išskraidinti į Jungtines Valstijas. Šiaurės Korėjos ir JAV atstovai paneigė šį pranešimą.

Ambasadorius Jang Seung-ilas yra pirmasis tokio aukšto rango Šiaurės Korėjos diplomatas, pabėgęs iš bado kamuojamos šalies. 1991 ir 1996 metais du vidutinio rango diplomatai pasiprašė politinio prieglobsčio Pietų Korėjoje.

Šiaurės Korėjos ambasada Egipte yra viena svarbiausių šios šalies (mukelta į 8 psl.)

muo. Europos politikų akimis žiūrint, Lietuvos ir Lenkijos santykiai galėtų ir turėtų parengti strateginį bendradarbiavimą, rodantį, kaip naujoji Europa sugeba išgyvendinti karčią istorinę patirtį. Tačiau tai, suprantama, ateities dalykas.

IX-TASIS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS

Kęstutis K. Miklas

(Pabaiga. Pradžia Nr. 31)

Rinkimai

Pastaruosius penkerius metus PLB valdybai vadovavusiam Broniui Nainiui pareiškus, kad jis daugiau nekandidatuosias į valdybą, daugelis atstovų pradėjo šnibždėti apie galimus kandidatus naujai PLB valdybai, o užkulisėje jau buvo veikianti. Ten jau buvo žinoma, kas į ją pretenduoja, ir planuojama, kaip užsigerantuoti būti išrinktam. Žinoma, nauja valdyba buvo išrinkta be didelio vargo trejų metų laikotarpiui ir tik pagal vieną 11 asmenų sąrašą, kurį sudarė Vytautas Kamantas (JAV), buvęs PLB šeštos ir septintos valdybos pirmininkas. Žinoma, jis tapo ir šios valdybos pirmininku. Įdomu tai, kad ši valdyba yra labai mišri. Į ją įeina keturi iš JAV (V. Kamantas, M. Lenkauskienė, A. Rugienius ir H. Žibas), trys iš Kanados (R. Kuriene, kun. E. Putrimas ir A. Šileika) ir po vieną iš Australijos (G. Žemkalnis), iš Rusijos (prof. V. Viliūnas), iš Ukrainos (D. Čiornij) ir iš Vokietijos (T. Bartusevičius). Daugelis yra įsitikinę, kad tokia po visą pasaulį išsibarsčiusi valdyba tikrai negalės dažniau susirinkti posė-

Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, atvykęs iš New Yorko sveikino PLB seimo dalyvius. Prie prezidentinio stalo sėdi: (iš kairės) Vilniaus arkivyskupas Audrius Bačkys, Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas ir Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. K. Miklo nuotr.

dentas A. Brazauskas. Tai buvo puikus koncertas, kuris nepaprastai visus sužavėjo. Po koncerto kraštų Bendruomenės pirmininkai ir kai kurie atstovai buvo pakviesti į šalia esančią prezidentūrą, kur jos sodelyje buvo vaisių su šampanu, vynu ir skaniais užkandžiais. Čia buvo susirinkę beveik visi vyriausybės bei Lietuvos seimo nariai ir daug kitų žymių asmenų.

Sekančią dieną paskubomis, gan chaotiškai uždarius seimą, nepriėmusi nutarimų komisijos siūlymu, visi seimo atstovai nuskubėjo į Vilniaus pedagoginio universiteto rūmuose PLB valdybos surengtas Lietuvos par-

valdyba buvo surengusi šio seimo užbaigtuvių priėmimą, kuriame be atstovų dalyvavo prezidentas A. Brazauskas, Seimo pirmininkas V. Landsbergis, švietimo ministras Z. Zinkevičius, krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius, Seimo kancleris Jurgis Razma ir visa eilė Seimo narių bei kviestų svečių. Po krašto vadovų pasakytų atsisveikinimo kalbų buvo pristatyta ir naujoji PLB valdyba su jos pirmininku V. Kamantu. Parengimas buvo puikus. Atstovai ir svečiai galėjo vaišintis, klausytis kamerinės muzikos ir net pasižioti iki vidurnakčio.

Sekmadienis, liepos 6-ji, atstovams buvo laisva diena. Pagal savo norą jie galėjo dalyvauti įvairiose Mindaugo karūnavimo - Valstybės dienos iškilmėse, pradedant vėliavos pakėlimu prie Lietuvos Seimo rūmų, stebėti parada, dalyvauti eisenose nuo seimo rūmų iki prezidentūros, išklausyti šv. Mišių katedroje, klausytis koncerto katedros aikštėje, matyti naujai pripažintų bajorų įvedinimo iškilmę Trakų pilyje ir, lietuvi lyjant, stebėti nuo Neries kranto akrobato lakūno Kairio žadą užimantį skrydį po tilto apačia.

Išvyka į Punkską

Seimo užbaigtuvių kulminaciją laikau daugumos atstovų PLB valdybos suorganizuotą liepos 7-tos dienos kelionę į Suvalkų trikampį, Lenkijos teritorijoje esantį Punkską ir į Seinus. Tai buvo nepaprastas įvykis, atgaivinęs ne tik atstovus iš viso pasaulio, bet ir punskiečius, iki šiol nenuatęjusius, atkakliai kovojančius dėl lietuvių išlaikymo ir laukiančius tos dienos, kada jie galės džiaugtis būdami Lietu-

Į PLB seimą apsilankiusi Lietuvos Respublikos Seimo narė Kazimiera Prunskienė kalbasi su JAV atstovu Kęstutiu Miklu.

gai pritaikintą poeziją perskaitė Vytas Dūmšaitis, Rasa Kuriene ir R. Sakalaitė-Jonaitienė, o po to solistė Irena Bražėnaitė ir partizanų kvartetas "Girių aidas", amerikiečiams jau pažįstamas iš jo gastrolių Amerikoje praėjusių metų rudenį, padainavo eilę patriotinių dainų. Porą valandų užtrukusios pagerbtuvės buvo užbaigtos daina "Lietuva brangi". Tai buvo jaudinantis tautinės dvasios pakilimo momentas, kurio šio seimo atstovai ilgai ilgai neužmirš.

Tą pačią dieną, 8 val. vakare "Draugystės" viešbutyje PLB

vos glėbyje. Apie šią kelionę, apie svetingus punskiečius, jų gyvenimą bei pastangas išlaikyti lietuviškumą, apie jų šventą lietuvių kalbą be svetimybės ir be lenkiško akcento čia, šiame aprašyme keliais žodžiais neįmanoma nupasakoti. Apie tai bus atskirai aprašyta.

Pastabos apie šį seimą

Daug atstovų buvo labai nusivylę šiuo seimu, daug komentavo apie jo eigą ir aiškiai pasisakė, kad į ateinantį seimą, jei ir būtų išrinkti atstovai, nevažiuosią ir neleisą savo pinigų. Dabar

įvykusiame seime beveik trys ketvirtadaliai atstovų dalyvavo pirmą kartą. Dėl stokos informacijos iš PLB valdybos apie seimo paskirtį bei apie esamas problemas daugelis jų nesiorientavo seimo procedūroje, ypač pristatant įvairius klausimus, juos diskutuojant ir darant sprendimus. Daugelis jų nebuvo susipažinę su Bendruomenės struktūra ir veikla, tad gražiai ir įtikinančiai kalbantys asmuo galėjo juos palenkti į vieną ar kitą pusę.

Dėl padiktuotos seimui neapgalvotai paruoštos darbotvarkės, neįtraukiant į darbotvarkę ją patvirtinti, susidarė išpūdis - ji galbūt taip buvo paruošta sąmoningai su tais ir kitais trūkumais, skiriant daug laiko gausybei paskaitų ir neduodant pakankamai to laiko svarstyboms, diskusijoms bei nutarimų priėmimui.

Šiame seime išrinkta nutarimų komisija iš anksto visiems išdalyto išvados, paruoštas keturiuose puslapiuose, kad kiekvienas atstovas susipažintų su jomis ir būtų pasiruošęs balsavimui dėl jų priėmimo. Deja, tas neįvyko.

Reikia apgailestauti, kad nutarimų komisija, galbūt taip pat dėl laiko stokos, savo išvados neįskėlė būtinumo, kad PLB valdyba iš anksto patiektų atstovams savo veiklos finansinę apyskaitą bei sąmatą. Kažin kodėl buvo pamiršti siūlymai nutarimams dėl Karaliaučiaus srities nusiginklavimo, dėl Lietuvos įstojimo į NATO ir Europos Sąjungą, dėl Lietuvos santykių su kaimyniniais kraštais ten gyvenančių lietuvių paramos reikalu, dėl nuosavybės greitesnio atgavimo grįžtantiems ir Lietuvą nuolatiniame gyvenime, dėl mišrių šeimų statuso Bendruomenėje ir t. t.

Teko patirti, kad ateinantis PLB seimas, kuris turėtų būti suauktas po trejų metų, t. y. 2000 metais, vėl bus Vilniuje. Kyla klausimas, kiek atstovų į jį suvažiuos, kai patirs apie buvusią betvarę šiame seime?

Londone veikia Lietuvių namų viešbutis

Trečią rugpjūčio savaitę pradėjo veikti Lietuvių namų viešbutis Londone. Dabartiniai namai buvo nupirkti po to, kai pernai Londono centre buvusį pastatą Lietuvių namų bendrovei dėl finansinių problemų teko parduoti. Viešbutyje yra 14 miegamųjų, nakvynė kainuoja apie 35 svarus žmogui. Viešbutis yra Ilindžo rajone, nuo "Heathrow" oro uosto automobiliu trunka važiuoti apie 15-20 minučių. LR

Taksi bendrovė Vilniuje įsigijo naujus japoniškus automobilius

Privati bendrovė "Ekspres taksi" nuo šiol savo keleivius vežios naujais automobiliais "Honda Accord". Bendrovė išsimokėtinai nusipirko 40 naujų automobilių. Trylika iš jų jau važinėja Vilniaus gatvėmis. Bendrovė "Ekspres taksi" ketina atleisti visus senus darbuotojus, o naujus automobilius vairuos specialų kursą laimėję vairuotojai. Jie privalės vilkėti vienodus uniformas ir baigti anglų kalbos kursus. Iki vasaros pabaigos "Ekspres taksi" sukurs 148 naujas darbo vietas taksi vairuotojams. Ši bendrovė gavo teisę aptarnauti keleivius Vilniaus oro uoste. Kol kas oro uoste dirba vadinamieji taksi piratai, kurie už kelionę iš klientų reikalauja mokėti gėrai daugiau nei numatyta oficialiose tarifuose. LR

Atliekami Marso tyrinėjimai

Visa tarptautinė spauda susidomėjusi spausdina Marso vaizdus, gautus iš zondo "Pathfinder", kuris po septynių mėnesių trukusios kelionės nusileido Marso planetoje. Kosminės erdvės tyrinėjimo istorijoje šis įvykis entuziastingai lyginamas su žmogaus išsilaipinimu Mėnulyje. Savaeigio zondo nusileidimo Marsę reikšmę pakomentavo Vatikano astronominės observatorijos darbuotojas, brolis jėzuitas Guy Consolmagno:

"Reikšmių yra daug. Duomenys iš Marso be abejo padės pagilinti bendrąsias žinias apie planetas. Svarbu ir tai, kad šėkminga zondo misija tam tikra

prasme atveria kelią būsimosioms žmogaus kelionėms į kosminę erdvę. Gana didelį susidomėjimą mokslo pasaulyje sukėlė neseniai surasti gyvybės pėdsakai viename ant žemės nukritusiam meteorite. Šis atrodymas radikaliai pakeitė tam tikras esmines nuostatas. Aš pats, sakė brolis Consolmagno, - dar prieš metus gana skeptiškai vertinau gyvybės egzistavimo kosmose galimybę ir minėtas atradimas vertė ir mane keisti nuomonę. Dėl to ir prasidėjusių Marso tyrimo epochą reikia vertinti, kaip svarbų žingsnį, vedantį link geresnio kosminės erdvės pažinimo."

LA

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamas garbingas laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPITU.

Fasolino
MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTĖLĖ VIETA -
- GAUSI PARODU SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✂ LĖKTUVAI
✂ LAIVAI (CRUISES)
✂ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✂ AUTOBUSAI
✂ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✂ VIEŠBUČIAI
✂ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —**Savyje pradėta revoliucija**

Žmogus nuo pat pradžios yra sukilėlis. Sukilėlis prieš Dievą ir sukilėlis prieš savo brolių. Žmonijos istorijos kelias yra giliai revoliucijų įvaiznėtas. Nėra tokio laikotarpio, kuriame nebūtų buvę mažesnių ar didesnių karų, perversmų ir sukilimų. Apverčiami sostai ir santvarkos, verčiamos valdžios ir konstitucijų ramsčiai, griunamos valstybės ir jų sienos. Vardan naujos tvarkos, naujos valdžios ar naujos idėjos, kurios pasensta greičiau, negu žmonių kartos. Ir vėl pagrindas naujenybei - nauja revoliucija. Revoliucijų ir kontrarevoliucijų grandinė istorijoje nenutrūksta.

Naujieji amžiai, ypač paskutiniai du šimtmečiai, yra patys revoliucingiausi. Tikri sukūriai didžiųjų karų ir perversmų: naminių ir tarptautinių, politinių ir socialinių, išsilaisvinimo ir priespaudos.

Nedaug iš tų revoliucijų pasibaigė tuo, ko siekė - didesne laisve. Absolutinės monarchijos apvirtė po demokratijos smūgiais, bet ant demokratijos griuvėsių, kuriuos suvertė nauji perversmai, iškilo diktatūros. Kilo protestai prieš išsivyravusį neteisėtumą, o nusileido dar su didesniu neteisėtumu. Antai, didžioji rusų revoliucija, bolševikinė, garsiai sušuko apie laisvę ir lygybę. Patys liūdnei dar prisimename to kraujuoto šūkavimo vaisius.

Perversmininkai pirmiausiai siekia atsiskaitymo ir keršto: dantis už dantį. Kas buvo laisvas, atsidūrė prievartoje, ir kas buvo iškylęs, lieka pažemintas ir persekiojamas. Susidaro nauji privilegijuoti sluoksniai. Vėl šaukiamasi laisvės, lygybės ir teisingumo. Užburta ratą suka kaitaliojimas santvarkos, nekeičiant žmogaus. Dugne lieka aistros ir geismai, kurie veržiasi paviršium ir drasko revoliucijomis.

Atramą tegali duoti perkeistas žmogus. Kaip pažiūros bus teisingos, o elgsena žmogiška, ir visuomeninė santvarka atsisars teisingesnė bei pastovesnė. Krikščionybė dėl to ragina pirmiausiai nugaleti pyktį savyje, kad išnyktų ir žmonių tarpusavyje santykiuose. Krikščionybė ragina į esminę revoliuciją, kurią skelbė Kristus.

Kristaus atėjimas atnešė vienintelę tikrą revoliuciją - pastebi amerikietis konvertitas Tomas Merton, vienuolis trapistas. Jis nurodo, kad žmonės tik perstatinėję tuos pačius dalykus nusišėdami esmės. Esmę tegali keisti Dievas, ir Jis pradeda nuo žmogaus. Žmogaus atpirkimu buvo pradėta dieviškoji revoliucija. Niekas negali nei jai prilygti, nei jos atstoti.

Kristaus tikėjimas žmogų perskrodžia ir kalavijas. Atidaliai pikta nuo gero. Kada vieną priimi, kitą atmeti; ir kada vieną gini, su kitu kovoji. Neutralios padėties nėra. Tarp dviejų dalykų, kurie vienas antram iš esmės prieštarauja, kaip tiesa ir netiesa, gėris ir piktas, dorybė ir nuodėmė, negali būti nei vidurio nei santaikos. Kristus nesakė, kad tas kalavijas būtų paimtas artimui ausį nukirsti. Tai daro žmonių revoliucijos. Kristaus revoliucija artimą gina meilės įstatymu. Negali tikėtis ramybės, nekovodamas su savimi, ir negali jos rasti, nusileisdamas piktam.

Kad Kristaus revoliucija būtų vykdoma, mes turime būtinai suprasti kad tarp krikščioniškosios ir kitų pažiūrų gyvenimą yra skirtumas, kad krikščionys tūkstančiais atvejų turi neigti, kur kiti teigia, kad krikščionys laiko tamsa ir bedugne tai, ką vadintų šviesa ir pakilimu. Ir tai yra tikroji revoliucija.

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

Vincas Krėvė

7

- Tikiuosi tamtos atsakymas dar negalutinis, - kalbėjo Pozdnia-kovas.

Apie dešimtą valandą ryto ties namais, kur gyvenau, sustojo automobilis. Užsienio reikalų ministerijos šoferis įteikė man Merkio trumpą laiškėlį, kuriuo kviečia mane atvykti tuojau į Prezidentūrą pasitarti svarbiu reikalu.

Gerai žinojau, kuris tai buvo reikalas. Žmona patarė nevykti, bet mane sugundė noras tiksliau sužinoti, kokiame padėtyje mūsų krašto reikalai, ir papasakoti, ką esu išgirdęs apie juos iš Dekanozovo. Be to, maniau, kad būtų nemandagu Merkio atžvilgiu, jei jo kviečiamas atsakyčiau pas jį nuvykti.

Merkys buvo blogai nusiteikęs, sutiko mane su surūgusiu veidu. Jo nuotaika man buvo suprantama, nes ir aš pats jaučiausi ne geriau. Vargu ar buvo lietuvių tarpe nors vienas padorus asmuo, kuris tomis dienomis nebūtų buvęs skausmo pagautas.

- Tai ką, - pratisdamas man ranką klausia jis su pikta šypsena, - nesutinki įeiti į vyriausybę?

Supratau, kad jis jau buvo Sovietų atstovybės painformuotas apie mano nusiteikimą tuo atžvilgiu.

- Nesutinku, nes negaliu imti pareigų, kurioms nepajėgsiu. Ne aš sudariau sąlygas joms atsirasti...

- Manai, kad aš esu kuo dėtas? - piktai atsikirtė Merkys, neleidamas man net sakinio baigti. - Jau išdūmė, kuris kaltas, net nepasitaręs su savo vyriausybe... Tautos Vadas... Antrasis Vytutas... Lietuvos ginkluotą pajėgų viršininkas... Sušaudyti tokį vadą!..

Čia Merkys tokiais atsiliepė apie Smetoną žodžiais, jog jų aš čia pakartoti nedrįstu.

Merkys buvo senas mano pažįstamas dar iš studentavimo laikų, bet paskutiniaisiais metais retai mums tekdavo susitikti.

Piktai išsiklojojęs, jis lyg aprišo ir jau ramesniu balsu ėmė pasakoti apie šių dienų nelaimingus įvykius, pasibaigusius faktine

Kur skrenda Lietuvos karinis oro laivynas

Rimantas Varnauskas

Valstybės teritorijos integrali dalis yra ir jos oro erdvė. Lietuvos oro erdvės kontrolės sistemos kūrimas pradėtas dar 1992 m. Tačiau ši sistema yra tik dalis reikalavimų, kuriuos reikia įvykdyti, norint patekti į NATO. Viena sąlygų - modernus karinis oro laivynas, galintis operatyviai reaguoti į neteisėtas akcijas.

Pažeidimai jau istorija?

Dar prieš pusantų dešimt metų spaudoje mirgėjo pranešimai: "du Rusijos Baltijos karinio jūrų laivyno lėktuvai M-12 pažeidė Lietuvos oro erdvę", "Rusijos naikintuvai SU-27 su visa ginkluote iki Palangos vaikėsi sportinį lėktuvą". Tik apytikriai buvo žinoma, kiek karinių orlaivių, dažnai be jokių derinimų ar leidimų, skrisdavo į Karaliaučiaus sritį. Beprecedentinis atvejis buvo 1995 kovo 29 d., kai trys Rusijos kariuomenės sraigtasparniai MI-24 veik skutamuojų skrydžiu pralėkė virš Vilniaus ir Kauno. Šie Rusijos karių "ekspromtai" paprastai sutapdavo su kokiu nors aukšto Vakarų pareigūno vizitu į Lietuvą ar pačios Lietuvos pareikšta iniciatyva dėl integracijos į Vakarų.

Technika sena ir ne visada veiksminga

Lietuvos KOP vadas pulkininkas Zenonas Vegelevičius teigia, kad pastaruoju metu užfiksuojami tik vienkartiniai oro erdvės pažeidimai. Tačiau kariai, nors ir naudodamiesi labai modernia "Thomson" skrydžių valdymo sistema, gali fiksuoti tik dalį virš Lietuvos skrendančių lėktuvų. "Thomson" radarai, veikiantys Vilniuje ir Palangoje, nefiksuoja lėktuvų, kurie skrenda su išjungtu atsakikliu arba nedideliame

aukštyje. Šias spragas oro erdvės pažeidėjams (ne tik karo aviacijai, bet ir nelegalius migrantus gabenantiems lėktuvėliams) turėtų lopyti vien kariuomenėje naudojami radarai (karių terminais - "lokacinės pozicijos") Rokoose, Juodkrantėje ir įrenginėjami Degučiuose bei Ignalinoje. Pasak Z. Vegelevičiaus, tai "gyvieji, kurie prikelti iš numirusių". Radiolokacijos stotys senos, gautos kaip sovietų kariuomenės palikimas ar labdara iš Lenkijos. Ir jei, pavyzdžiui, vienas lėktuvas virš Lietuvos skrenda pagal parolėkė virš Vilniaus ir Kauno. Šie Rusijos karių "ekspromtai" paprastai sutapdavo su kokiu nors aukšto Vakarų pareigūno vizitu į Lietuvą ar pačios Lietuvos pareikšta iniciatyva dėl integracijos į Vakarų.

Iki NATO standartų dar toli...

Pulkininko Z. Vegelevičiaus prašėme pakomentuoti nuomonę, kad norint Lietuvai patekti į NATO būtina sąlyga - turėti bent vieną dvylikos naikintuvų eskadrilę ("Laisvosios Europos" apžvalgininko K. Girniaus nuomone) ar net 140 naikintuvų, t. y. 11 eskadrilių (Pentagono atstovų patarimai). Pulkininkas Z. Vegelevičius teigė, kad kariai yra

Virš Šiaulių - AN-2. KOP turi 22 tokio tipo lėktuvus.

Lietuvos okupacija.

Generolui Černiui pasitraukus iš ministerio pirmininko pareigų, vos vieną savaitę pavadavavus Ministerių Tarybą, jo vietai užimti Prezidento buvo pakviestas jis, Merkys. Generolas Černius nepanorėjo sutikti, kad būtų patenkintas Maskvos valdovų reikalavimas ne tik atleisti iš pareigų vidaus reikalų ministerį pulkininką Skučą, bet dargi jį suimti ir padėti į kalėjimą, kaip nusikaltusį leidimu, o gal net tiesioginiu įsakymu pagrobti raudonosios igulos kareivius ir tuo pasitarnauti iš jų iškvostomis žiniomis kaimyninei valstybei. Prezidentas ir dalis Ministerių Tarybos narių, nors žinojo, kad visi šie kaltinimai yra išgalvoti provokacijos tikslais, visgi manė, kad, patenkinus šį, nors neteisėtą ir mūsų suverenitetą žeminusį reikalavimą, bus išvengta didesnio pavojaus ir susiras galimybė vėl atkurti nors šiek tiek pakenčiamus santykius su Maskva.

Tokios nuomonės buvęs ir Merkys. Pulkininkas Skučas buvo priverstas pasitraukti iš pareigų ir Prezidento paliepimu suimtas ir padėtas į kalėjimą drauge su Saugumo departamento direktorium Povilaičiu.

Dabar Merkys tikėjosi, kad asmeniniu pasimatymu su SSSR užsienio reikalų komisaru Molotovu jam pasiseks likviduoti nesupratimus ir atkurti "abišaliu pasitikėjimu paremtus santykius".

Molotovas sutikęs jį priimti. Nutarta buvo, kad ministras pirmininkas vyks į Maskvą Urbšo, užsienio reikalų ministerio, lydimas.

Maskvoje buvo sutiktas labai šaltai, beveik nedraugiškai, be įprastų tokiais atvejais mandagumo požymių. Mūsų atstovas Maskvoje pareiškė, kad jis iš mūsų vizito nieko gero nelaukęs. Jam atrodė, kad Pabaltijo valstybių likimas jau nutartas ir jų nepriklausomybė gali išgelbėti tik stebuklas. Jis sužinojęs iš atitinkamų šaltinių, kad viena iš klijūčių anglams susitarė su bolševikais buvusi anglų nesutikimas paaukoti šių kraštų laisvę ir nepriklausomybę Maskvos naudai. Su kuo nesutiko anglai, be abejonės, su lengva širdimi sutiko Reicho vyriausybė.

Merkys nebuvo taip pesimistiškai nusiteikęs, bet apsilankymas pas Molotovą jį įtikinęs, kad Natkevičius gal visai neklysta taip manydamas. Molotovas jokiais klausimais kalbėtis su Merkiu nepanorėjęs, tik griežta ultimatyvine forma jam pareiškęs, kad Lietuva turi: a) be mažiausio pasipriešinimo įsileisti naują Raudonosios armijos dalinių tokį skaičių, kokį ras reikalingą SSSR vyriausybė, b) tuojau perleisti tų dalinių žinion visus Lietuvos aerodromus, c) sudaryti naują Lietuvos vyriausybę iš asmenų, kurie

Pulkininkas Z. Vegelevičius

apskaičiavę tiksliai - Lietuvos gynybai užtikrinti reikėtų 84 šiuolaikinių, daugiatikslių naikintuvų, galinčių atlikti plataus profilio užduotis. Nors dabartinės naikintuvų kainos gali svyruoti nuo 12 iki 100 milijonų JAV

jantys prioritetai - KOP, laivynas ir sausumos kariuomenė. Lietuvoje yra atvirkščiai. Esame paskutinėje vietoje. Biudžeto lėšų gauname porai batalionų finansuoti", - sakė Z. Vegelevičius. O saugoti ir ginti šalies oro erdvę,

MI-8 - sraigtasparnių aviacijos atstovas.

dolerių, Z. Vegelevičius siūlė visko nepaversti paprasta aritmetika. Viena, į NATO kiekviena šalis turi ateiti su savo gynybiniu potencialu, technologijomis, paruoštais žmonėmis. Antra, gyvename nuolatinių krizių laikotarpiu, ir tam, kad jų išvengtumė, reikia turėti pakankamai atgrasos priemonių. Trečia, pėsčinių kariuomenė neišsprendžia visų kylančių problemų, nes, tarkime, Lietuvos kaimynų karo technologijos daug aukštesnio lygio.

Taigi, be minėtų 84 kovinių naikintuvų, kurių Lietuva neturi, dar reikėtų turėti bent 12 kovinių mokomųjų naikintuvų (turi keturis L-39). Sausumos kariuome-

palaikyti sausumos kariuomenę ar laivyną, naikinti prieš resurs geriausiai gali KOP.

KOP atstovų manymu, dalijantis negausias biudžeto lėšas nugalėti ne šiuolaikinis karybos suvokimas, ne perspektyviausios idėjos, o tie, kurie garsiausiai rėkia. Tad tik svajonė lieka pulkininko Z. Vegelevičiaus noras paleisti savą lietuvišką palydovą, kuris yra mažiausiai pažeidžiama ryšio priemonė, kariuomenės valdymo sistemos garantija. "Visai antžeminei karinei technikai yra priešuodžių. Gal konflikto atveju naudosimės pašto karvelių paslaugomis? Gal priešinsimės pasyviai?" - klausia Z. Vegelevičius.

pasibaigę lojaliai vykdyti visus Lietuvos įsipareigojimus SSSR atžvilgiu, ir d) pagaliau leisti laisvai veikti Lietuvos komunistų partijai. Tik šias sąlygas priėmus ir jų griežtai prisilaikant Lietuva gali tikėtis, kad jos laisvė ir vidaus santvarka liksi nepažeistos.

Merkiui nieko kito nebeliko, kaip tik skubiai vykti namo, pranešti Prezidentui ir Ministerių Tarybai apie šias sąlygas, o taip pat aptarti, kaip šiuo atveju pasielgti.

Urbšys, užsienio reikalų ministras, dar pasilikęs Maskvoje, tikėdamasis, kad gal jam pasiseks pasiekti šiek tiek švelnesnių sąlygų.

Grižęs į Kauną, Merkys tuojau apsilankęs Prezidentūroje ir padaręs Prezidentui nuodugnį pranešimą. Tą patį vakarą buvo sušaukta Prezidentūroje Ministerių Taryba padėčiai apsvarstyti. Buvo daug kalbėta iki gilių nakties. Nuomonės pasiskirstė. Vieni tvirtino, kad ultimatumą tenka priimti su visomis pasekmėmis, nes yra didžiausias reikalas išlošti laiko ir, lojaliai vykdant Maskvos reikalavimus, stengtis išvengti konfliktų nors iki karo pasibaigs. Kiti manė, kad geriau pasipriešinti raudoniesiems daliniams nors dėl akių, o paskui pasitraukti vyriausybei su visa kariuomene į Vokietiją. Temato pasaulis, kad Lietuva yra jėga okupuota, o ne savu noru įsileido raudonuosius.

Prezidentas Smetona palinko pirmai nuomonei, ir jo balsas nusvėrė. Buvo nutarta pranešti Maskvai Prezidento vardu, kad SSSR vyriausybės sąlygas jis yra priverstas priimti, o generolas V. Vitkauskas yra įgaliojamas sutikti Raudonosios armijos dalinių ant Lietuvos sienos ir pasirašyti atitinkamą aktą. Be to, buvo nutarta kitą dieną vienuoliktą valandą ryto vėl susirinkti visai Ministerių Tarybai Prezidentūroje ir aptarti kitus klausimus, susijusius su priimtu ultimatumu.

Kai kitą dieną vienuoliktą valandą ryto ministrai atvyko į Prezidentūrą, ten jau neberadę Prezidento, nei jo šeimos. Iš tarnautojų patyrė, kad Prezidento žmona dar iš vakaro išsiuntusi daiktus į Vokietiją ir pati ten išvažiavusi pro Tilžę su visa šeima. Gi Prezidentas išvykęs šį rytą apie aštuntą valandą. Su juo į automobilį atsisėdęs vienas adjutantų ir vidaus reikalų ministras.

Vienas tarnautojų buvo girdėjęs, kad šoferiui buvo pasakyta važiuoti į Kybartus. Merkys čia pat, iš Prezidentūros, paskambinęs Virbalio policijos viršininkui ir šaulių būrio vadui pasistengti su laikyti Prezidentą prie sienos, o ministras Galvanauskas su generolu Vitkausku sėdo į automobilį ir nusiskubino į Kybartus. Jiedu (mukelta | 4 psl.)

■ Jungtinių Valstijų valdžia įkūrė ir finansuoja specialiu duomenų banką, kuriame kaupiama informacija apie įvairias vėžio ligos formas ir apie jų gydymą. Bus stengiamasi šią me elektroniniame archyve kaupti naująją informaciją iš viso pasaulio. Duomenų bankas per Interneto tinklą yra nemokamai prieinamas visiems kas nori.

■ Italijos vyskupų konferencija pranešė, kad praėjusiais - 1996 - metais Bažnyčios išlaikomų meno vertybių priežiūrai ir restauravimui buvo skirta beveik 20 milijonų dolerių. Ši suma paimta iš fondo, kurį sudaro piliečių mokamų mokesčių dalis. Pagal Italijos valstybės konkordatą su Šv. Sostu, aštuonias dešimtas procento valstybei mokamų mokesčių Italijos piliečiai gali skirti katalikų Bažnyčiai arba kuriai kitai Italijoje veikiančiai konfesinei bendruomenei.

■ Per žudynes Alžyre ir sprogdinimą šalies sostinėje žuvo maždaug 100 žmonių. Dauguma šių žmonių buvo nužudyti naktį iš rugpjūčio 24 d. į rugpjūčio 25 d. ir rasti perpjautomis gerklėmis. Per rugpjūčio 25 d. įvykdytą sprogdinimą Alžyro mieste žuvo septyni žmonės ir maždaug 60 sužeista. Bomba buvo padėta prie įėjimo į turgų.

■ Džochargalape rugpjūčio 26 d. "Islamo nacijos" kongreso atstovų pasitarime išrinkti vadovaujantys organai. Čėčėnijos pirmasis vicepremjeras Movladi Udugovas vienbalsiai išrinktas kongreso vadovu. "Islamo nacijos" kongresas buvo įkurtas rugpjūčio 22 d. 35 Čėčėnijos ir Dagestano islamo partijų ir judėjimų atstovų suvažiavime. Pasak M. Udugovo, "pirmą kartą nuo imamo Šamilio laikų Čėčėnija ir Dagestanas vienijasi į vieną valstybę".

Ar taps Šventoji svarbiausiu Lietuvos uostamiesčiu?

Stasys Jokūbaitis

Ideja gimė kartu su naftos terminalu

Prieš keletą metų, kai po ilgai užsitęsusių ginčų, politinių ir ekologinių aistrų buvo nuspręsta statyti naftos terminalą Būtingėje, vos už kelių kilometrų nuo šeimų ir vaikų karalystės Šventosios, palangiškė valdžia iš pradžių sunerimo. Tokio didelio ir "nešvaraus" objekto statyba grasino apkardyti kurorto valdas. Suprasdami, kad poilsio industrijos nuostolių nebus išvengta, tuometiniai Palangos architektai ir miesto vadovai naftos terminalo projektuotojams ir statybininkams kėlė ir savo sąlygas: sutvarkykite Šventąją, atgaivinkite čia senąją uostą, kur galėtų stovėti bet kokią nelaimę ar avariją pasirodę likviduoti laivai, pažadėkite, kad dalis terminalo pelno eis ir į kurorto biudžetą. Į daugelį šių reikalavimų pažadėta atsižvelgti. Būtingės terminalo kontūrai, nepaisant daugybės trikdžių finansuojant šio objekto statybą, jau ryškėja, o Šventoji kuriam laikui tarsi buvo pamiršta.

Išsigąsta, kad investicijos grįš tik proanūkiams

Tačiau tas, jūreiviškai terminais kalbant, štilis - apgaulingas. Dar 1994 metais, paaiškėjus, jog terminalas tikrai bus statomas šalia Šventosios, pradėta kurti antroji Lietuvos jūrų uosto vizija. Po dvejų metų tyrinėjimų ir darbo pernai Kauno AB "Pramprojektas" bei Vilniaus UAB "Urbanistika" paruošė po du Šventosios uosto projektus. Ekspertų paskaičiavimais, šis gigantiškas objektas, kuriame būtų perkraunama apie 3 mln. t. krovinių per metus, kainuotų daugiau kaip 1 milijardą litų. Tokių pinigų valstybės biudžete tuo metu nebuvo ko ir ieškoti. Buvusioji Lietuvos Vyriausybė, ir taip nelengvai kamšydama išdo skyles, tokiems projektams pritarti nesirijo, nes investicijos sugrįžtų galbūt tik proanūkiams - po pusantro šimto metų. Visas lėšas, planuotas uostų plėtrai, bent jau artimiausią dešimtmetį nutarta skirti Klaipėdai. Kur kas realesnis ir lengviau įgyvendinamas buvusiai LDDP Vyriausybei pasirodė trečiasis AB "Pramprojektas" paruoštas projekto variantas. Jis, kaip ir siūlė prieš keletą metų Palangos valdžia, numatė galimybę atgaivinti senąją

Šventosios uostą, kuris atitiktų žvejybinį laivų, jachtų, katerių bei Būtingės naftos terminalą aptarnaujančių laivų funkcijas.

Šykštus dažniausiai moka du kartus

Šią seną sentenciją žino daugelis, tačiau, neturint kišenėje svaresnės piniginės, atsikratyti to "šykštumo" ne taip paprasta. Specialistų teigimu, dabartinis Klaipėdos uostas jau baigia "išsemti" savo galimybes. Jam beveik nėra kur plėstis. Nesunku suprasti, kad po kelerių metų Klaipėdai jau gali būti sunku konkuruoti su Latvijos bei Kaliningrado uostais. Tuo tarpu Šventoji turi dideles perspektyvas. Pastatius Būtingės terminalą, šalimais įsikūrus uostas neišvengiamai taptų didelio tranzitinio krovinių srauto centru, su kuriuo būtų sunku varžytis ne tik Klaipėdai, bet ir pretenzingiems Latvijos uostams. Šventoji jau yra buvęs Lietuvos uostamiestis. Tiesa, per nelaimę, kai vokiečiams užgrobęs Klaipėdos kraštą, Lietuva liko be vartų į Baltijos jūrą. Senąją uostą primena tik betoninės krantinės likučiai ir pajudę poliai. Dabar buvęs Šventosios uostas net nepripildytas, o jūreiviškai terminais kalbant, štilis - apgaulingas. Dar 1994 metais, paaiškėjus, jog terminalas tikrai bus statomas šalia Šventosios, pradėta kurti antroji Lietuvos jūrų uosto vizija. Po dvejų metų tyrinėjimų ir darbo pernai Kauno AB "Pramprojektas" bei Vilniaus UAB "Urbanistika" paruošė po du Šventosios uosto projektus. Ekspertų paskaičiavimais, šis gigantiškas objektas, kuriame būtų perkraunama apie 3 mln. t. krovinių per metus, kainuotų daugiau kaip 1 milijardą litų. Tokių pinigų valstybės biudžete tuo metu nebuvo ko ir ieškoti. Buvusioji Lietuvos Vyriausybė, ir taip nelengvai kamšydama išdo skyles, tokiems projektams pritarti nesirijo, nes investicijos sugrįžtų galbūt tik proanūkiams - po pusantro šimto metų. Visas lėšas, planuotas uostų plėtrai, bent jau artimiausią dešimtmetį nutarta skirti Klaipėdai. Kur kas realesnis ir lengviau įgyvendinamas buvusiai LDDP Vyriausybei pasirodė trečiasis AB "Pramprojektas" paruoštas projekto variantas. Jis, kaip ir siūlė prieš keletą metų Palangos valdžia, numatė galimybę atgaivinti senąją

liavomis sirenų, kitokių uostams būdingo gaudesio. Buvęs uostas tapo poilsiaujančių bei žvejų mėgėjų atrakcijos vieta. Išlikusios betoninės kanalų krantinės, iš vandens kyšantys pajudę poliai tėra tik nebylūs liudytojai to, kas čia vyko prieš daugelį dešimtmečių. Plečiantis gyvenvietei, dygstant poilsinėms bei nedidelėms, dar visai neseniai labai populiariams buvusiems mediniams nameliukščiams, senasis Šventosios uostas atsidūrė kone pačiame miestelio centre. Prasidėjus statyboms kai kam gali tekti pasitraukti, užleidžiant vietą uosto prieigoms. Ne per seniausią Vyriausybę priėmė nutarimą "Dėl Šventosios jūrų uosto teisinio statuso ir valdymo", tuo savotiškai padėdama tašką kelečius metus vykusiems ginčams ir besiliejančioms aistroms - reikia ar nereikia atgaivinti Šventosios uostą. O stambiausieji Lietuvos pramonės banginiai bei Klaipėdos apskrities viršininkas L. Kavaliauskas neseniai Jonavoje pasirašė ketinimų protokolą steigti akcinę bendrovę, kuri taip ir vadinsis "Šventosios jūrų uostas". Bendrovės steigėjais ketina tapti Lietuvoje gana gerai žinomos bendrovės "Mažeikių nafta", "Europano Tara", "Primeinvestment", "Lifosa", "Būtingės nafta", "Akmenės cementas", "Achema" ir kiti. Tai, kas dar

prieš metus atrodė nepakeliamas valstybės biudžetui, pasirodė jau įveikiama Lietuvos privačiam kapitalui.

Palangos liberalai įtaria, kad už šio projekto kažkas slepiasi

Palangai priklausanti Šventosios teritorija, kurioje vyks uosto rekonstrukcija ir statyba, numatyta perduoti Klaipėdos uosto administracijai. Ši žemė, kaip valstybės įnašas, bus išnuomota besikuriančiai bendrovei 99 metams. Tačiau Vyriausybės nutarimas atiduoti Šventosios uostą valdyti Klaipėdai Palangos miesto taryboje buvo sutiktas audringu pasipriešinimu. Ypač aštriai tokią šalies vykdomosios valdžios poziciją kritikavo Liberalų frakcija, antroji pagal Tarybos narių skaičių politinė jėga Palangoje, su savo rėmėjais nuo valdančios Konservatorių partijos bei jai pritariančių atsiliekanti tik vienu balsu. Kodėl prieš priimančią šią svarbų sprendimą nebuvo pasitarta su mumis, kodėl apie viską sužinojome tik įvykus faktui, kodėl ignoruojamas savivaldos principas? - piktnusios Liberalų frakcijos atstovas V. Stalmokas. "Mes norime, kad Palanga būtų pati sau šeimininkė", - aiškino miesto Tarybos narys B. Garolis. Jo manymu, už šio projekto kažkas slepiasi ir

kažkas bando jį "prastumti" siekdamas sau naudos. Senų papročių: pirma ilgi ir aršūs ginčai, paskui - darbas. Liberalai sutinka, kad naujasis uostas, kuris, sprendžiant iš projektų, bus vos ne didesnis už Klaipėdos, bus naudingas ir palangiškiams, ir Šventosios gyventojams. Bus sukurta nemažai naujų darbo vietų, padidės atskaitymai į miesto biudžetą. Tačiau mažai tikėtina, kad rekonstrukcija bus padaryta greitai, ir būgštaujama, ar neatsitiks taip, kaip ir su Būdingos naftos terminalu, kai norinčių ją statyti lyg ir netrūkstą, o pinigų kaip nėra, taip nėra. Palangos miesto meras P. Žeimys Vyriausybės nutarimą perduoti Šventosios jūrų uostą valdyti Klaipėdai laiko natūraliu dalyku. Pasak mero, ne savivaldybė, o valstybė turi rūpintis tokių strateginių objektų kaip naftos terminalai, uostai statybą. Kol kas Vyriausybė, o ne savivaldybės disponuoja visa Lietuvos žeme. P. Žeimio įsitikinimu, jokia savivalda čia nepažeista, nes Palanga priklauso Klaipėdos apskričiai, o pajamų mokesčiai atiteks tam miestui, kuriame bus įregistruota naujai besikurianti bendrovė.

Gal ir teisingi Seimo narys N. Medvedevas, sakydamas jog Lietuvoje, užuot iš karto ėmusi darbo, prieš tai kelerius metus nuožmiai ginčijamasi, kol prarandamas palankiausias laikas ir viskas dusyk pabrangsta. **KD**

Uostas Šventojoje.

V. Kapočiaus nuotr.

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

(atkelta iš 3 psl.)

tikėjosi pavyti Prezidentą ir įkalbėsia grįžti į Kauną, bet jiems nepasisekė. Prezidentas jau buvo peržengęs sieną, kai jie pasiekė Kybartus.

- Kas valgė, gerė, o man tenka dabar sausai pagiriotis - baigė savo pasakojimą Merkys. - Kad bent greičiau pasibaigtų ši neįlemta padėtis.

- Negi negalėjote numatyti geresnės būsimosios vyriausybės sudėties iš labiau patyrusių veikėjų? - paklausiau. - Tokiomis sunkiomis dienomis reikia didelio patyrimo kraštui vairuoti.

- Manai, nemėginom! Ir šiaip kombinavom, ir taip, visokius darėme pasiūlymus, bet bolševikai visus juos atmesdavo. Pagaliau turėjome priimti tokią sudėtį, kurią jie mums primetė. Gerai dar, kad pasisekė tave ir generolą Vitkauską įbrukti. Norėjome ir Galvanauską, bet bolševikai nesutiko, kad į naują vyriausybę įeitų bet kuris anksčiau buvusių ministerių.

Čia pasiteiravau apie tuos kandidatus, kurių visai nepažinojau, ypač svarbu man buvo gauti žinių, kas yra tas M. Gedvilas, ar jis nėra komunistas.

- Asmeniškai jo nepažįstu, bet mums buvo pranešta, kad tai senas, rimtas savivaldos darbininkas. Pagal davinius, gautus iš Saugumo departamento, jis visai nesidomėjo politiniu gyvenimu. Net mums buvo duota suprasti, kad jis nėra svetimas Saugumo departamentui, - nusišypsojo Merkys. - Visi kiti - tai vis mūsų valdininkėliai, kurių tarpe gal bus rimčiausias Mickis. Kaip valdininkai, jie beveik visi formaliai priklausė tautininkų partijai, o kas jie yra sieloje, negi sužinosi, kol dar nepasireiškė darbais. Tik vienas gydytojas Koganas yra, pagal mūsų žinias, komunistuojantis.

Man atrodė, kad pasikalbėjimas baigtas, ir pasikėliau atsiseikinti. Mano nusiteikimas nepakitėjo.

- Tu man dar nedavei atsakymo, kad sutinki faktiškai vadovauti vyriausybei, - sulaukė mane Merkys.

- Negaliu šiuo momentu teigiamai atsakyti. Turiu gerai pagalvoti, pasitarti...

- Ka čia tartis! - pašoko Merkys. - Tu neisi, kitas neis, tai kas gi eis

pagaliau? Negi sutikti, kad vyriausybės priekyje atsistotų renegatas ir pardsidavėlis Sniečkus, kaip bolševikai buvo mums pasiūle...

- Kad nors vienas kandidatų būtų kiek geriau man pažįstamas asmuo, su kuriuo sunkia valanda galėčiau pasitarti, jo nuomone ar patyrimu pasikliauti. Bet dabar vis nepažįstami, o gal net tokie, kuriais ir pasitikėti negalima bus... Kad nors Galvanauskas būtų...

- Mėginom, bet nieko nepešėm, - susiraukė Merkys. - Pats pamėgink, gal tau geriau pasiseks... Tai kada gi galiu laukti atsakymo? Šiandien? Priešpie, popiet?

- Gerai, šiandien, popiet.

Išėjęs iš Prezidentūros, nuvykau pas Stasį Šilingą. Norėjau su juo pasikalbėti, išgirsti jo nuomonę.

Šilingas buvo vienas iš man artimiausių žmonių, draugas, nors su juo susitikę dažniausiai ginčijomės, nes beveik visais klausimais mūsų nuomonės skyrėsi.

Jis buvo aktyvus, veiklus, trokštąs darbo, veikimo, su plačiais užsimojimais, dažnai net fantastiškais, bet padorus, neieškąs sau naudos.

- Su velniu išvien sutikčiau, bet tik dirbti Lietuvos labui, - atsakė man, kai jam prikišau, kad keliauja iš vienos politinės partijos į kitą, lyg savo nusistatymo neturįs karjeristas. Buvo krikščionių partijos veikėjas, o dabar persimetęs į tautininkus, kai šie atėjo į valdžią...

- Nebuvau krikščionis demokratas ir nesu dabar tautininkas. Esu Stasys Šilingas, lietuvis patriotas, - atsakė ir mano priekaištą. - Temo apie mane žmonės ką nori. Man tai nesvarbu.

Aktyvus, veiklus pasiryžėlis, idealistas, visai be savanaudiškumo jausmo, turėjo vieną ypatybę, kuri mažino jo, kaip veikėjo, vertę: neturėjo kritiškos uoslės ir lengvai pasiduodavo pašalinei įtakai. Pagavęs pakištą jam mintį, imdavosi fanatiškai ją vykdyti, dažnai išvystydamas ją iki nesąmonės.

Tikėjo kiekvienu žmogumi, su kuriuo jam tekdavo dirbti, nepakentė ir pyko, girdėdamas savo bendradarbių neigiamus įvertinimus, netikėjo net aiškiems faktams, įrodantiems jų savanaudiškumą ir savos oficialios padėties išnaudojimą.

Antanui Smetonai, net kai jis buvo opozicijoje su partinėmis srovėmis, su kuriomis tuo metu Šilingas bendradarbiavo, buvo atsidavęs visa siela; pamatuotai laikė jį didžiausia tuometinės Lietuvos asmenybe ir gudriausiu bei išmintingiausiu politiku. Buvo juo susižavėjęs dar studentavimo laikais ir tam susižavėjimui pasi-

liko ištikimas.

Atėjus Smetonai į valdžią, S. Šilingas nuoširdžiai apsidžiaugė, nesvyruodamas išsiskyrė su savo senais politiniais draugais ir nuėjo bendradarbiauti su tautininkais.

Tautininkų režimo (santvarkos) raidoje suvaidino vieną didžiausių vaidmenų. Buvo įstatymams ruošti sukurto teisininkų tarybos pirmininkas, kelis kartus teisingumo ministeris. Jo buvo paruošti ir įgyvendinti: "Smetoninė" konstitucija, nauji "Seimo rinkimų įstatymai", kurie davė tautininkams galimybę sulipdyti tokį Seimą, koks vyriausybės diktatoriškiems tikslams buvo reikalingas, naujas "Spaudos įstatymas", visiškai panaikinęs spausdinto žodžio laisvę, "Teismų pertvarkymo įstatymas", pažėmęs teismų autoritetą ir susiaurinęs jo savarankiškumą, beveik pavertęs teismus vyriausybės įrankiu, ir visa eilė kitų įstatymų, nuo kurių vėliau "tautininkų" vyriausybių asmenys, tame skaičiuje ir patsai Šilingas, ir žymesni tautininkų partijos veikėjai skaudžiai nukentėjo, kai tie įstatymai buvo jiems pritaikyti, likimui pasikeitus jų nenaudai.

Šilingas niekadais neitūrėjo didesnės autoriteto visuomenėje, bet dabar dėl pastarosios savo veiklos pasidarė visų neapkenčiamas. Jį, ne Smetoną, kaltino dėl didėjančių tautininkiškos santvarkos negerumų.

Apie tai Šilingas gerai žinojo ir ne kartą turėjo progos įsitikinti, bet nekreipė į tai dėmesio. Jis buvo giliai persiėmęs mintimi, kad jo įstatyminė veikla atkuria senovinę lietuvių kultūrą, senovės Lietuvos santvarką, priartindama Prezidento galią didžiųjų Lietuvos kunigaikščių galiai. O šie juk sukūrė tokią Lietuvą, kuri jų laikais buvo viena galingiausių valstybių Europoje.

Šilingas nuolat lankydavosi pas mane namuose. Ne todėl, kad rastų savo veiklai pritarimą, bet laikė mane visuomenės garsintuvu. Iš nuolatinių mūsų ginčų lengvai atspėjau jo pažiūrų šaltinį.

Juk Antanas Smetona ne juokais laikė save antroju Vytautu Didžiuoju ir būsimosios, naujosios, galingosios Lietuvos kūrėju, ir Šilingas buvo tik minčių garsintuvas ir jo sumanymų vykdytojas.

Man buvo įdomu ir svarbu išgirsti nuomonę apie susidariusią padėtį, ypač mano padėtį, iš žmogaus, kuris be atodairos reiškia savo pažiūras, neatsižvelgdamas, patinka jos ar nepatinka tam, su kuo jis kalbasi. Aš gerai žinojau, kad jis nevaidmainiuos ir pasakys, ką mano, - ar privalau imti nedėkingas šiose sąlygose pareigas, ar turiu teisę nuo jų griežtai atsisakyti ir liautis svyravęs.

(Bus daugiau)

Bostono lituanistinės mokyklos mokslo metų pradžia

Baigiasi vasaros atostogos, mokiniai ruošiasi mokyklon, o Bostono lituanistinė mokykla laukia sugrįžtančių ir naujų mokinių. Mūsų mokslo metai prasideda šeštadienį, rugsėjo 13-tą dieną. Registracija grįžtantiems bei naujiems mokiniams vyks nuo 9:30 ligi 10:00 val. ryto. 10:15 val. bus atnašaujamos Šv. Mišios, palaiminti mokslo metų pradžia. Po to bus priešpiečiai ir vaikai lankys pamokas nuo 11:30 ligi 1:00 val. p.p. Registracijos metu bus taip pat galima užsakyti kopiją pereinamųjų susuktos vaizdajuostės "Zuikis puikis."

Mūsų mokykloje vaikai priimami nuo 3 metų amžiaus į Lopšėlių. Veikia klasės nuo Darželio ligi 10-to skyriaus. Taip pat yra klasė vaikams, kurie lietuvių kilmės, bet laisvai nemoka lietuvių kalbos. Visose klasėse einama programa pagal LB Švietimo Tarybos išleistas gaires. Pamokų metu dėstoma lietuvių kalba, istorija,

geografija ir literatūra bei tautosaka. Mokiniai taip pat dalyvauja dainavimo bei tautinių šokių pamokose. Mūsų mokinių skaičius kasmet didėja. Pernai mokyklą lankė 70 mokinių. Mokykla kasmet rengia Skaitymo maratoną, Kalėdų eglutę, Užgavėnių blynų balių, margučių ritinėjimą, Motinos dienos paminėjimą bei iškilmingą užbaigimą. Kasmet išspausdinamas mokinių laikraštėlis "Švilpukas". Bostono lituanistinė mokykla taip pat prisideda prie Bostono Vasario 16-tos paminėjimo.

Mes visi, mokyklos mokytojai bei tėvų komitetas, laukiame visų tėvelių bei vaikų rugsėjo 13-tą, St. Mary of the Hills mokykloje, Brook Rd., Milton, MA. Norint daugiau informacijos prašau skambinti direktorei, tel. (508) 998-9351. Iki malonaus pasimatymo.

Daiva Navickienė

Prisiminimai išliks amžiams

"...kai mes negalėsime ateiti, ateis kiti"

Vytautas Barevičius

Pirmoji tokia prasminga ir įsimintina šventė įvyko rūsišiais 1991-aisiais, kai iki skausmo gyvi tebebuvo tragiški Sausio 13-osios įvykiai, tebesiautejo okupantų samdiniai, degindami pirmųjų lietuviškų munitinių pastatų ir savo kruviną puotą užbaigdami žudynėmis Medininkuose. Ariogala tomis atmintinomis paskutinėmis liepos dienomis sulaukė tūkstančių tremtinių, politinių kalinių, buvusių pokario Lietuvos partizanų, Sausio 13-osios dalyvių, jų artimųjų ir šeimų narių. Idėja rengti tokią šventę kilo Raseinių politinių kalinių ir tremtinių klubo "Garas" tarybai ir jos pirmininkui Antanui Vizbarui, tremtyje gimusiam energingam muzikui, o šiuo metu Raseinių rajono Pagėjų seniūnijos seniūnui. Dabar sunku pasakyti, ar p. A. Vizbaras ir gausus jo pagalbininkų būrys tikėjo, kad tas renginys taps tradiciniu ir, kaip buvo pasakyta, "gyvuos amžinai su savo prisiminimais", kad į nuostabų Dubysos slėnį kiekvieno rugpjūčio pradžioje suvažiuos likimo broliai, Lietuvos nepriklausomybės gynėjai iš visos Lietuvos.

Ir štai pirmą rugpjūčio savaitgalį slėnis prie Ariogalos vėl sulaukė apie 3 tūkst. žmonių.

Šį kartą tradicinė VII Lietuvos tremtinių ir pasipriešinimo kovų dalyvių šventė prasidėjo anksti, dar penktadienį (tarsi kokia uvertiūra), pakvietusi iš vakaro iškurti ir surengti savo sambūrį tuos, kurie yra gimę tremtyje. Padirbėję rengiant stadiono žalią veją rytdienai, prie bendro prisiminimų ir vakarinės stalo sėdo šiaulių, mažeikių, skuodo, telšių, raseinių pasiuntiniai. Gal jų susirinko ir nedaug, bet nepamirština, kad tai buvo pirmasis bandymas.

Šeštadienį, ankstyvą rytą, pirmieji pakirto maždaug 60 bėgimo estafetės dalyvių. Prie Molavėnų piliakalnio (Nemakščiu seniūnijoje), kuris, pasak vietos istorijos mokytojo Antano Girčio, turėjęs gynybinę reikšmę kovoje su kryžiuočiais, uždegė savo deglius ir vietos šeiminių pavaišinti šviežiu pienu, pasuko Raseinių link. Prie jų prisijungė bėgikai iš S. Stanevičiaus tėvišės - Kanopėnų. Kitas būrelis bėgikų startavo Kūlgrindoje, o Pasandravyje jį papildė vaikinai ir merginos, pasirinkę starto vietą poeto Maironio tėviškėje. Raseiniuose, Žemaičio aikštėje, pasveikinti rajono vicemero Gin-

tauto Mikolaičio ir šiek tiek atsikvėpę, bėgimo mėgėjai, lydimi baikerių, išsirengę į paskutį etapą iki Ariogalos.

Į Ariogalą pirmieji šventės dalyviai rinkosi apie 10 valandą. Tie, kurie išsirengę anksčiau, nesigailėjo. Kartu su jais visu būriu iš Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčios šventoriaus ir miesto kapinės žygiavo Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, palydėjęs ceremonijoje padedant gėles ir uždegant žvakutes prie paminklo Lietuvos kankiniams. Aukštas svečias kreipėsi į susirinkusius ir apgailestavo, kad svarbūs reikalai neleidžia gražiam renginyje pasilikti visai dienai. Vis dėlto profesorius, lydimas Raseinių rajono mero Prano Gedmino, aplankė poeto Maironio tėvų kapus Betygalos miestelio kapinėse.

O slėnyje prie Dubysos tuo metu jau "kūrėsi" renginio dalyviai. Būriavosi atskirai: kas tremtį leides Irkutske, kas Igarkoje, kas likimas nubloškė į Kazachstaną, o ką į Vorkutos siaubingąsias kasyklas... Žmonės ieškojo likimo brolių, su kuriais vargai vargti, glėbesčiavosi susitike, klausinėjo ar nematė kitų. Raseinių rajono Kalnų seniūnijoje gyvenantys Julija ir Algis Survilos ir ši renginį atvyko septintą kartą. Jie esą "nuolatiniai jo dalyviai", nepraleisą nė vienos progos, kol būsią sveiki ir gyvi jie patys ir jų vaikai. Kiek vėliau, jau trumpo oficialaus atidarymo metu, kalbėjęs Seimo narys Algirdas Katkus tarsi pratęsė sutuoktinių Survilų žodžius, iš improvizuotos tribūnos sakdamas, jog į gražų renginį, kuris gyvuos ilgai ilgai, "kai mes negalėsime ateiti, ateis kiti", susirinks jaunimas, kuriam būtina perduoti visus prisiminimus.

Rokiškėnas Alfredas Mackus, dabar gyvenantis Ukmergėje, ištaisęs dideliame giminių būryje, papasakojo, kad jis ir kiti šeimos nariai į Altajų buvo ištremti net du kartus. Iš tėvišės išvežti 1941-ųjų birželį, jie sugebėjo pabėgti ir grįžti į Lietuvą, tačiau 1948-aisiais juos vėl ištiko panašus likimas. "Dvidešimt metų praleidau tremtyje", - sako p. Alfredas ir apgailestavo, kad į Ariogalą jis atvykęs tik antrą kartą.

Visi kalbantieji, kad ir iš kurio Lietuvos kampelio būtų, sakė viena: renginys geras, labai reikalingas ir vargus tremtyje bei lageriuose patyrusiems, ir jauniems šalies piliečiams, nuoširdžiai dėkojo jo organizatoriams ir pažadėjo lauksią kito rugpjūčio.

Žinomas Kauno Dramos Teatro aktorius Petras Venclova savo viešnagės metu aplankė ir dienraščio "Draugas" redakciją Chicagoje. Nuotraukoje jis su artimu šio laikraščio, o taip pat ir kitos lietuvių spaudos bendradarbiu žurn. Edvardu Šulaičiu.

Dėl koloratkos

Stasys Keinys

Koloratkos žodžiu nuo seno yra vadinama balta dvasininkų dėvima apykaklė, kuri kartu su tonzūra yra išorinis to luomo žmonių ženklas. Kaip ir didžiausia katalikų terminų dalis, *koloratka* ir mūsų kalbą atėjo iš lenkų, plg. *koloratka* "balta standi, užpakaly susegama apykaklė, nešiojama dvasininkų" (Słownik języka polskiego / Red. naukowy M. Szymczak. Warszawa, 1978, t. 1, p. 961). Lenkų žodynai paprastai rodo, kad *koloratka* yra skolinys iš prancūzų *collette* (Słownik wyrazów obcych PWN. Warszawa, p. 367). O tas prancūzų žodis visų pirma reiškia tik "plona drobinė apykaklė" (Larousse de la langue française, Paris, 1985, p. 372). Išeitį, kad kalbamą susiaurintą terminologinę reikšmę *koloratka* gali būti gavusi pačioje lenkų kalboje.

Į lietuvių kalbos žodynus šis žodis retai tededamas, matyt, dėl siauros vartosenos - nepateko jis net į didįjį "Lietuvių kalbos žodyną". Platesnė visuomenė jo nė nepažįsta. Pagrindiniai to žodžio vartotojai yra patys dvasininkai ir besirengiantys tam darbui jaunikičiai. Tad nenuostabu, kad, rodos, iki šiol jis niekam nėra užkliuvęs, nors akivaizdžiai turi šiaip jau be išlygų taisomą slavišką priesagą - ka, plg. *blizka* "blizgus, palaidinė", *kailinka* "kailinė liemenė, kailinė", *kvartkos* "pinikai". Nekliuvo jis ir reikliai V. Mykolaičio-Putino romano "Altoriai šešėly" kalbą re-

cenzavusiam Juozui Balčikonui (GK 1935 3 45-46) bei tos recenzijos priedėliui rašiusiam Pranui Skardžiui (ten pat, p. 46-48). Tas žodis

recenzijoje visai neminimas, nors jau romano pirmo tomo pradžioje, aprašant sutanos vilkimas, yra pavartotas: "Pasi-baigus meditacijai ir maldom, Vasaris tekinas leidosi į viršų vilktis sutaną. Visi jie, pirmamečiai, dabar buvo užsiėmę. Kelnes reikėjo paslėpti kojines ar batų aulose, ant krūtinės užsidėti tam tikrą be susegimo liemenę su balta, ne po smakru, bet ant sprando užsegama apikakle, vadinama *koloratka* (pabrūkta S. K.), pagaliau užsivilkti sutaną, kalbant tam tikrą maldele" (V. Mykolaitis-Putinas. Altoriai šešėly. K., 1933, t. 1, p. 21). Su ta priesaga, t. y. *koloratka* "(pr.) kunigų nešiojama apikaklė, susegama užpakalyje", kalbamas žodis, kaip kiles ar prancūzų kalbos, pateko į prieškarinį "Tarptautinių žodžių žodyną" (sud. K. Boruta, Pr. Čepėnas, A. Sirutytė-Čepėnienė, red. J. Žiugžda. K., 1936, p. 483).

Bendrines kalbos vartotojai, o tokie yra ir visi dvasininkai, vis suabejoja, ar tinka vartoti žodį *koloratka*, neretai ir sukirčiuojamą ne pagal bendrines kalbos įpročius *koloratka*, ar naujesnį jo skirtumą *koloratkė*. Suabejojama pagrįstai. Pavyzdinei kalbai šis žodis netinka ne tik dėl lenkiškos priesagos. Ir ta priesaga numetus (tokius skolinius bent jau tiek įprasta palietuvinti, pvz.: *salfetka*=salfetė, *sardelka*=sar-delė), gautas žodis *kolorata* ar *koloratė* liks tik apdaryta lenkybė, nes vadinamuoju tarptautiniu žo-

džiu vis tiek netiks laikyti. Iš bėdos, nerandant kitos išeities, kokia *koloratė* (ši skirtybė bent be klaidų kirčiuoti lengviau) galėtų būti vartojama kaip oficialus įvardijimas. Bet visai neblogai būtų paieškoti ir lietuviško pavadinimo.

Tiesą sakant, ilgai ieškoti nė nereikėtų - žemaičiai turi tokią reikalingą žodį *pakaklinė* "atskirta užpakalyje segama apykaklė" LKŽ (įdėtas iš Šalčių ir Gegėnų) ir *pakaklinis* "t. p." (iš Varnių ir A. Juškos žodyno). Tad tereikėtų pasirinkti kurią gretybę ir sėmingai vartoti. Bene geriau tikėtų *pakaklinė* - būtų tos pat gramatinės giminės kaip ir *apykaklė*.

Tiesą, *pakaklinė*, būdama gyvosios kalbos žodis, yra labai paprastas, nėra kaip koks simbolis. Bet tuo ir geras, nors ne visiems patinka. Kalbininkas A. Ružė yra sakęs, kad klierikai tą apykaklę ar pakaklę (pakaklė) siūlė vadinti *skaištė*. Tai jau būtų per daug tiesmukas, vieniškas ir reikšmės atžvilgiu per sudėtingas vadinimas. Jei norima naujadaru, reikėtų ieškoti būdingos darybos žodžio. Nemanant, kad į galvą atėjo kas itin tobula, vis dėlto ryžtamasi čia dar siūlyti žodį *bal(t)mena*. Kalbama apykaklė tokiu atveju būtų vadinama pagal spalvą (ji visuomet balta), be to, panašios darybos žodžių esama ir daugiau, pavyzdžiui, į DŽ įdėti žodžiai *germena* ir *germė* "geriau-sioji daikto dalis", *gražmena* "paušalas, puošmena" 185, *plonmena*, *plonmena* "plonoji vieta, dalis", *stambmena* "stambesnis daiktas (skiriant nuo smulkesnio)", *stormena* "storoji dalis, storama"; to pat galo ir *juodmena* "juodas daiktas, juoduma" LKŽ.

Tad šiame straipsnyje pateikti trys iš daugelio galimų *koloratkos* / *koloratkės* pakaitų - *koloratė*, *pakaklinė* ir *baltmena* / *baltmena*. Galima būtų pridurti ir tekste pavartotą ketvirtą - *pakaklė* (ar *pakaklaitė*). Terminologijos pamatai (daiktas vadinamas turimu kalbos žodžiu, kai jo nėra, - naujadaru ir tik nepavykus padaryti naujadaro - skoliniu) lieptų teikti *pakaklinę* ar kurį jam artimą specialios reikšmės mažybinių vedinį *pakaklėlė* / *pakaklėlaitė*. Bet, kaip jau sakėta, *koloratka* nėra žymimas naujas daiktas, o ir kaip skolinys jau barzdotos. Tad, kaip ir dera, paliekama patiems to žodžio vartotojams ar kuomet susibursiantiems tikybės terminų tvarkytojams spręsti, ką vartoti.

Gimtoji kalba

Vaidas iš "Draugo" dienraščio metinės vasaros šventės Marijonų vienuolyno sodelyje. Ilga tautiečių eilė laukia prie maisto stalo rugpjūčio 3 d.

Ed. Šulaičio nuotr.

...Ariogalos bažnyčioje baigėsi šv. Mišios, kurias laikė Šlienavos parapijos klebonas Vytautas Vaičiūnas ir Ariogalos parapijos klebonas Gintautas Kabačinskas. Maldos namai vėlgi nesutalpino visų tikinčiųjų, dideli jų būriai klausė Mišių šventoriuje ir apylinkinėse gatvėse. Po to tūkstantinė eiseną, nešina vėliavomis, kuriose galėjai perskaityti daugelio Lietuvos rajonų ir

miestų pavadinimus, grojant Kauno atskirojo jėgurių bataliono dūdų pūtikams, iš miestelio nusileido į slėnį. Lygiai 14 val. nuaidėjo fanfaros "Už Raseinių ant Dubysos...", Raseinių rajono meras P. Gedminas pakvietė bėgimo estafetės organizatorių, politinio kalinio sūnų Eugenijų Petroką, rajono administratorių, tremtinio atžalą Alfonsą Maciukę ir šventės mano vadovą

Antaną Vizbarą stadiono aukure uždegti ugnį.

Šventė prasidėjo. Tribūnose išsikiavo maždaug 500 dainininkų choras, kurį sudarė politinių kalinių ir tremtinių chorai, ansambliai iš Ukmergės ir Jona-vos, Kauno ir Kalvarijos, Tauragės ir Kėdainių, Jurbarko ir Raseinių.

Šventės vedėjas Danutė Vizba-(nukelta į 7 psl.)

IŠ VISUR

- "Draugas" spalio mėnesį rengia seriją koncertų, kuriuos atliks jauni menininkai iš Lietuvos: sopranas Aušra Cicėnaitė, tenoras Vaidas Vyšniauskas ir akompaniatorė Eugenija Kuprytė. Koncertai bus Chicagoje, Lemonte, Los Angeles, Clevelande, Detroit, St. Petersburg ir Kanadoje.

- Santaros-Šviesos suvažiavimo literatūros vakare Lemonte, IL, dalyvaus Vitalija Bogutaitė, Karlis Jirgens, Eglė Juodvalkė, Nijolė Martinaitytė, Almantas Samalavičius ir Liūnė Sutema.

- Romualdas Gasperonis, Lietuvoje studijavęs chorvedybą, perėmė vargonininko pareigas iš ilgus metus dirbusio Šv. Petro lietuvių parapijoje, So. Bostone, kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko.

- Dr. Andreja Zotovaitė, išlaikiusi specialybės egzaminus, tapo Fizinės medicinos ir reabilitacijos specialiste. Ji jau pradėjo dirbti pagal savo specialybę Ravenswood ligoninėje šiaurinėje Chicagoje.

- Smuikininkas Vilhelmas Čepinskis birželio 10 d. koncertavo Seattle, WA. Jam akompanavo pianistė Jūratė Audėjaitienė. Jie abu geri pažįstami iš mokslo dienų Lietuvoje, kur Jūratė Vilhelmui dažnai akompanuodavo.

- Tautinės šventės minėjimą Šv. Antano parapijos salėje, Cicerio, IL, rengia LB apylinkė. Tokį pat minėjimą Chicago Jaunimo Centre rengia Amerikos lietuvių Tautinės sąjungos valdyba. Abu minėjimai įvyks rugsėjo 7 d.

- Rimo Čiurlionio tapybos darbų paroda įvyks rugsėjo 12 d. Balzoko lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje. Paroda tęsis iki spalio 20 d.

- Pianisto Andriaus Žlabio koncertas Chicago Jaunimo Centre įvyks rugsėjo 14 d. Rengia Amerikos lietuvių radijas.

- "Mergučio II" koncertas Chicago Jaunimo Centre įvyks spalio 19 d. Programą atliks Bostono vyrų kvartetas.

- Kasmetinė lietuvių fotografijos paroda, šiemet jau 26-oji, atidaroma spalio 24 d. Čiurlionio galerijoje, Chicago Jaunimo Centre. Parodą rengia Budrio lietuvių Foto archyvas.

- Sophie Vizgard, gyvenusi Chicagoje, mirė rugpjūčio 5 d. Gimė Lietuvoje 1900 m. gegužės 15 d. Į JAV atvyko būdama 12 metų. Velionė buvo aktyvi Chicago lietuvių moterų klubo narė 60 metų su viršum, savanorė Amerikos Raudonojo Kryžiaus organizacijos Antrojo pasaulinio karo metu; priklausė prie Šv. M. Marijos Gimimo parapijos 70 metų su viršum ir prie kitų organizacijų.

- Smuikininkas Povilas Matiukas, gyvenęs Chicagoje, Gage Parko apylinkėje, mirė rugpjūčio 4 d., sulaukęs 85 metų. Gimė Latvijoje, Rygoje. JAV-jose išgyveno 48 metus.

- Lietuvių emigrantų pastangomis 1895 m. Bridgeport, IL, buvo pastatyta pirmoji lietuviška Šv. Jurgio bažnyčia. Jai buvo išildinti trys bronziniai varpai. Šiemet nuspresta varpus nugabenti į Lietuvą ir padovoti Kankinių bažnyčiai Berčiūnuose. Varpų transportavimu pasirūpino Vidmantas Rapsys.

Skaitytėjai rašo
"Darbininkui"

Pašto netvarkos klausimu

Aurelija M. Balašaitienė

Visi lietuviškos spaudos prenumeratoriai jau senai pastebėjo, kad Amerikos paštas ignoruoja skaitytųjų teises ir pristatinėja dienraštį bei savaitraščius bet kurią dieną, kartais sukurdamai net po kelias laidas. Clevelando pašto ribose "Darbininkas", jei punktualiai pristatytas, skaitytųjų pasiekia penktadieniais, tačiau jis dažnokai gaunamas sekantį pirmadienį ar net antradienį. Vietinės "Dirvos" pristatymas "plavinėja" tarp dviejų ir keturių dienų. Dar blogiau yra su Chicagoje leidžiamu dienraščiu "Draugas", nes jis arba visai nepristatomas arba labai pavėluotai, ar net kelias laidas sudėjęs į vienos dienos siuntą. Nors mūsų periodinė spauda yra lygiai taip pat klasifikuojama kaip ir anglų kalba leidžiami leidiniai, bet angliškąjį pristatomi labai punktualiai. Rugsėjo 11-16 dienomis, visos savaitės bėgyje skaitytėjai gavo tik vieną "Draugo" laidą, o balandžio 12 dienos laida buvo pristatyta birželio vidury.

Kai viena skaitytoja pasiskundė savo pašto agentūrai, per keturias dienas negavusi nė vieno lietuviško laikraščio, už pus-

valandžio prie jos namų sustojė jau savo pareigas atlikęs laiškanesys su visais keturiais nepristatytais leidiniais. Paklaustas, ką jis tuo neįprastu laiku daro, tarnautojas tik nedrąsiai atsakė, kad atvežęs laikraščius savo viršininko paliepiu.

Sekmadienį Dievo Motinos lietuviškoje parapijoje po pamaldų išdiskutavus tą nedovanotiną pašto diskriminaciją, buvo nutarta su skundu kreiptis į pašto aukščiausią administraciją - patį Amerikos pašto viršininką Washington. Per "Tėvynės garsų" radijo valandėlę ir Dievo Motinos parapijos žiniaraštį paskelbus parašų rinkimo vąj buvo stebėtinai daug pasirašiusių po suredaguotu skundu. Buvo surinkta arti 150 parašų su tiksliais adresais, taip pat keli skaitytėjai, nebuvo pamaldose, telefonu prašė juos įtraukti į skundą pasirašiusių sąrašus, nes taip buvo paskelbta per radijo valandėlę. Pasirašiusių tarpe, šalia parapijos klebono kun. Gedimino Kiausko, buvo ir tuo metu Clevelande viešinio vysk. Pauliaus A. Baltakio, OFM, parašas. Kad skundas nebūtų ignoruojamas, jis pasiūstas registruotu paštu su pakvitavimo reikalavimu (return receipt requested).

Skunde išvardinti lietuvių kalba leidžiami periodiniai leidiniai su jų teisingomis gavimo ir nuolatinio vėlavimosi datomis. Reikia skatinti ir kituose miestuose gyvenančius lietuvių organizuoti panašų vąj, kad ir jų prenumeratų pinigai būtų lygiai taip pat gerbiami kaip ir anglų kalba išeinančios periodikos skaitytųjų. Vyriausiam pašto viršininkui skundą siųsti šiuo adresu:

Postmaster General
c/o US Postal Service
475 L'Enfant Plaza
Washington, DC 20260
Abejonės nėra, kad skaitlingi

protestuotojų balsai negali likti be teigiamų rezultatų. Clevelandiečių skundo gale taip pat minima, kad, nesulaukus pataravimo pagerėjimo, bus priversti skųstis savo kongreso atstovams ir senatoriams. Visos mūsų spaudos leidėjai turėtų skatinti savo skaitytuosius aktyviai reikštis su protesto balsais ir nesiriboti vien skundais vietinėms pašto agentūroms, nes jos paprastai pasiteisina, kad arba leidėjai vėluoja, arba kad centrinis paštas vėlai pristato. Tai sunkiai pateisinami išsisukinėjimai, todėl svarbu nepasiduoti, reikia skųstis ir reikalauti tvarkos.

Muzikas Faustas Strolia praveda Chicago "Seklyčioje" dainų popietę vyresniojo amžiaus mūsų tautiečiams, kurie čia renkasi kiekvieną trečiadienį. Jis yra Š. Amerikos lietuvių muzikų sąjungos pirmininkas. Ed. Šulaičio nuotr.

Baltarusių turgus Druskininkuose

Druskininkų automobilių aikštelėje, nuo šių metų pradžios veikia keistas turgus. Kurorto gyventojai jau spėjo jį praminti Lukašenkos aikšte Baltarusijos prezidento garbei. Turguje vyksta dviejų rūšių prekyba: dėvėtais rūbais iš Vakarų Europos ir kontrabandiniais alkoholiniais gėrimais iš Baltarusijos.

Kaimyninės šalies senukai, gaunantys 20 dolerių pensiją, legaliai ir nelegaliai veža į Lietuvą neaiškios kokybės "Brendy imperial", kurio butelių turguje parduoda už 8-9 Lt ir gauna 1 dolerį pelno. Atgal į Baltarusiją gabena Druskininkuose pirktą aliejų, margarina, kavą ir konditerijos gaminius. Įvažiavimo į Lietuvą vizų Baltarusijos pensininkams nereikia. Nors jie turi teisę legaliai įvežti tik po 2 butelius stipriųjų gėrimų, veža gerkai daugiau.

"Lukašenkos aikšte" pirktas brendis kurorte jau baigia konkuruoti vietinės gamybos pilstuką. Ypač po to, kai policija surado du didžiausius pilstuko fabrikėlius. Pirmasis, sunaikintas dar metų pradžioje, veikė Ratnyčios garažų bendrijoje, birželio 16 d. Viečiūnuose, druskininkiečio Gintauto Kisieliaus nuomojamame garaže, pareigūnai rado 2 pilnas spirito ir 4 jau ištuštintas 212 litrų talpos statines. Teko girdėti, kad po šio įvykio nutrūko pilstuko tiekimas

mas į daugelį kurorto "taškų".

Baltarusišką brendį dideliais kiekiais perka Druskininkų sanatorijose poilsiaujantys pensininkai suvažiavę iš visos Lietuvos. Tokio "gydymosi" pasekmės sunkiai prognozuojamos, nes kurorto policija įtaria, kad didžioji dalis baltarusiško brendžio yra falsifikatas. Alkoholio prekiaujančias parduotuves nuo bankroto gelbsti tik Druskininkuose poilsiaujantys lenkai, kurie geria ne ką mažiau už lietuvių, bet ieško legaliai parduodamų kokybiškų gėrimų.

Druskininkų savivaldybės policijos pareigūnų duomenimis, i "Lukašenkos aikšte" kasdien atgabenama apie 400 butelių baltarusiško brendžio. Nuolatiniai turgaus prekeiviai kurorto policininkus pažįsta iš tolo, o moterys išgudrina slėpti butelius pačiose intymiausiose vietose.

Pareigūnai pasijuto bejėgiai prieš nelegalią prekybą su alkoholiu "Lukašenkos aikšte" ir dėl brendžio antplūdžio visą kalnę norėtų suversti skylėtam pasienio režimui. LA

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

Suteikti kariniai laipsniai

Rugsėjo 27 d. Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko pasirašytu dekretu generolo leitenanto laipsnis

suteiktas Kariuomenės vadui generolui Jonui Andriškevičiui, o kontradmirolo laipsnis - Karinių jūrų pajėgų flotilės vadui komandorui Raimundui Baltuškai. ELTA

ŽEMIAUSIOS SKRYDŽIŲ KAINOS Į JAV MIESTUS

Pavyzdžiai kainų iš New Yorko viena kryptimi perkant bilietą į abi puses:

Chicago	\$109	Tampa	\$97
Los Angeles	\$107	West Palm Beach	\$108
Las Vegas	\$110	Miami	\$74
San Francisco	\$145	Orlando	\$81

Nuolaidos galioja ir į kitus miestus, taip pat į daugelį Europos miestų, įskaitant ir Vilnių.

Nurodytos kainos galioja šio skelbimo paruošimo metu

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

atlanta IE, Inc.

800-775-SEND ▼ 914-258-5133

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

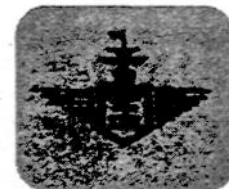
September 2	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 4	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
September 8	Whiting, NJ	1-2 pm
September 9	Putnam, CT	1-2
September 11	Newark, NJ	11-12 noon
September 12	Philadelphia, PA	11-12 noon
September 13	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 16	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 18	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
September 25	Newark, NJ	11-12 noon
September 26	Philadelphia, PA	11-12 noon

For more information call 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$699 r.t.

One way to Vilnius \$499

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

pavasari ir vasarą, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

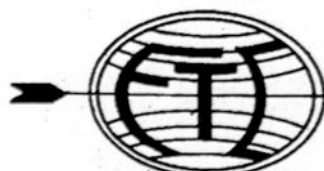
382 Broad Ave.

Leonina, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

MES SIŪLOME

PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Prisiminimai išliks amžiams

(atkelta iš 5 psl.)

rienė perskaitė Lietuvos premjero Gedimino Vagnorius, švietimo ministro Zigmo Zinkevičiaus sveikinimus renginio dalyviams. Atidarymo metu kalbėjo ir renginio pasidžiaugė Seimo narys Algirdas Katkus ir naujasis Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Povilas Jakucionis, kuriam organizatoriai įteikė didžiulį lietuviškos juodos duonos kepalą.

Dubysos kloniais pirmiausia nuskambėjo "Tautiška giesmė". Jungtinio choro koncertas pradėtas R. Vaitekūnio ir V. Cinausko nuostabia daina "Partizano motinai". Pakiliai skambėjo Č. Sasnausko "Marija, Marija". Tūkstančiai žmonių, išgirdę K. Vasilausko dainos "Žemė Lietuvos" žodžius:

*Tu tokia brangi, žemė mūsų gimta,
Tau mintis šviesi, tau širdy vieta.
Žemėj Lietuvos ažuolai žaliuos,
Ažuolai žaliuos žemėj Lietuvos.*

- dainavo kartu, tarsi Baltijos kelyje susikibo rankomis į vieną grandinę.

Šventės organizatoriai karštą rugpjūčio šeštadienį nevargino susirinkusių ilgomis kalbomis ir meno programa. Po geros valandos į stadiono veją buvo išnešti šventės rėmėjų gaivinantys gėrimai, saldumynai, užkandžiai. "Stalai", ir taip jau lūžę nuo atsivežtų skilandžių, vyno, dešrų ir netgi šakocių, pasipildė naujomis "atsargomis".

Prasidėjo bendravimas, trukęs iki vakaro. O skirstytis taip nesinorėjo. Juk dažnas buvęs tremtinys tik čia ir susitinka savo likimo draugus. Vieną kartą per metus.

Kai pagaliau karšta saulė pasilėpė už aukštų Dubysos krantų ir išlankių medžių, prasidėjo jaunimo festivalis "Kulgrinda-97", diskoteka. Sutekus ant upės kranto suliepsnojo didžiulis laužas, pranešdamas apie renginio pabaigą ir primindamas išvykstantiems - "Iki kito rugpjūčio!"

...Septintojoje šventėje prie Dubysos šurmuliavo prekeiviai, padėję malšinti troškulį ir alkį, savo darbus siūlė tautodailininkai. Ši kartą stadione ir už jo ribų nesimatė (kaip pernai) renginio gausių rėmėjų reklamos. Renginio organizatoriaus

p. A. Vizbaro žodžiais, "norėjosi daugiau vietos palikti dvasingumui, rimčiai ir susikaupimui". A. Vizbaras pasiguodė, kad šventės nuotaiką kiek sugadino neatsakingas Kauno POP centro požiūris į renginio radiofikavimą. "Pinigus sumokėjome, bet radiofikavo prastai", - sakė pašnekovas. Nepaisant to, renginys pavyko, paliko gerą išpūdį.

Raseiniai - Ariogala
KD

Liepos 31-ąją Bažnyčios liturginiame kalendoriuje buvo minimas Jėzuitų ordino ikūrėjas šv. Ignacas Loyola. Kaip pa-

Apie Jėzuitų ordina

prastai, savo steigėjo ir dangiškojo globėjo šventę iškilmingai pažymėjo Romoje gyvenantys ir dirbantys jėzuitų ordino nariai. Šv. Ignaciui dedikuotoje Romos bažnyčioje Mišių koncelebracijai vadovavo Jėzaus Draugijos vadovas kunigas Peter Hans Kolvenbach. Jis pažymėjo, kad šventojo globėjo dieną visų jėzuitų kartojamas įsipareigojamas tarnauti didesnei Dievo garbei - Ad Maiorem Dei Gloriam, vienuolinių pažadų atnaujinimas ir įsipareigojimas dabartinėmis sąlygomis kruopščiai dirbti pagal šv. Ignaco charizmą, šiais metais yra ypatingas. O tai dėl to, kad Bažnyčia, rengdama didžiajam dutūkstantųjų metų jubiliejui, šiemet ypatingai apmąsto savo santykį su Jėzumi Kristumi. Šie pirmieji pasirengimų jubiliejui metai jėzuitams yra ypatinga proga prisiminti savo vienuolių ištakas, įsimatyti ir šv. Ignaco asmeninį ryšį su Kristumi ir Ignaco pavyzdžiu ugdyti savo asmeninį dvasingumą.

Šiuo metu Jėzaus Draugijai priklauso maždaug 23 tūkstančiai narių. Kai vyko pirmoji jėzuitų kongregacija 1556 metais, po ordino steigėjo šv. Ignaco Loyolos mirties, Draugijai priklausė apie tūkstantis narių. Po septynerių metų, sušaukus antrąją kongregaciją, ordino narių skaičius jau siekė tris su puse tūkstančio. Po daugiau negu dviejų šimtų metų nuo Ordino ikūrimo - 1773-iais - kai popie-

zius Klemensas XIV, pasaulio didžiųjų spaudžiamas, panaikino jėzuitų ordina, jo narių skaičius siekė 22

tūkstančius. Popiežiaus Pijaus VII-ojo valia, 1814 metais atnaujintas Jėzuitų Draugija, prisikaučiota 1,307 nariai. Visoje ordino istorijoje pats didžiausias narių skaičius - 36 tūkstančiai - buvo 1965 metais. Nuo to laiko jėzuitų skaičius pasaulyje palaipsniškai mažėja.

Jėzaus Draugija per visą savo veiklos istoriją visuomet buvo pirmosios evangelizacijos eilės: savo pašaukimą vykdė su pavyzdingu pasišventimu ir drausme, nesitraukė prieš pavojus, bet ištikimai tarnavo Dievui ir žmonėms net iki kraujo praliejimo. Tačiau labiausiai per savo daugiau negu 400 metų istoriją jėzuitai išgarsėjo savo švietėjiška veikla. Šiuo metu visame pasaulyje jie vadovauja daugiau negu tūkstančių mokyklų ir kelioms dešimtims universitetų. Romoje, tarp kelių Popiežių universitetų, stambiausias yra jėzuitų vadovaujamas Grigaliaus universitetas ir prie jo prijungti du specializuoti institutai: Biblinis ir Rytų bažnyčių studijų institutas. Pažymėtina ir tai, kad jėzuitai vadovauja ir Vatikano radijui.

Lietuvoje, Kaune, jėzuitai vadovauja gimnazijai, įsikūrusiai Rotušės aikštėje esančiuose gimnazijos rūmuose, kurie Nepriklausomybės metais ir priklausė jėzuitams. Tada gimnaziją lankė tikrai berniukai, dabar gimnazijoje mokosi ir mergaitės.

Vatikano radijas

Amerikos karo laivyno lt. med. Dr. Mykolas Kaselis

Dr. Mykolas Kaselis

Šių metų birželio mėnesio viduryje Wright State Univ. medicinos fakultetas Mykolui Kaseliui įteikė medicinos daktaro diplomą. Kadangi Mykolas universitetą lankė naudodamasis Amerikos karo laivyno stipendija, jam suteiktas karo laivyno leitenanto laipsnis. Jis pradėjo keturis metus karo tarnybos Portsmouth, Virginia, karo laivyno ligoninėje.

Mykolas Kaselis yra a. a. Mykolo ir Stasės Kaselių sūnus ir Stasio ir Onos Slivinskių anūkas. Mykolas augo New Jersey ir Ohio valstijose. Univ. of Cincinnati įsigijo bakalauro laipsnį chemijos ir biologijos moksluose. Du metus dėstė anglų kalbą Taiwan saloje ir taip gilino savo kinų kalbos žinias. Kinų kalbą pradėjo studijuoti Cincinnati univer-

sitete. Grįžęs į Taiwan du metus dirbo veteranų ligoninėje užkrečiamų ligų tyrimo srityje. Gavęs karo laivyno stipendiją tęsė medicinos studijas Wright State Univ., Dayton, Ohio. Mykolas su žmona Rebecca augina septynių mėnesių sūnų, kuriuo abu labai didžiuojasi.

Kiek laikas ir sąlygos leido Mykolą dalyvauti Cincinnati lietuvių veikloje. Jis kalba ne tik kinietiška, bet ir lietuviškai. Mykolas rūpinasi lietuviškais reikalais ir Lietuvos atstatymo problemomis.

Jaunam daktarui ir karo laivyno karininkui linkime sėkmės savo profesijoje ir laimės bei džiaugsmo gyvenime. Cincinnati lietuviai, kartu su mama Stase, džiaugiasi Mykolo darbštumu ir gabumais.

Tadas Nemickas - prekybos mokslų magistras

Tadas Nemickas

Tadas Nemickas, dr. Broniaus ir Jūratės Kleizaitės Nemickų vyriausias sūnus, baigęs New Yorko valstybiniame Stony Brook universitete politinius mokslus bakalauro laipsniu, tęsė toliau savo studijas, ir Hofstra universitetas šį semestrą suteikė jam prekybos mokslų magistro laipsnį.

Naujasis magistras dirba savo specialybės srityje - Culcor Food Science korporacijos prekybos planavimo ir kontrolės departa-

mente eina korporacijos mokymų vadovo (manager) pareigas.

Tadas reiškėsi ir lietuvių gyvenime: lankė ir baigė New Yorko Maironio lituanistinę mokyklą, ilgą laiką "Tryptinyje" šoko tautinius šokius, priklausė lietuvių skautams (ėjo draugininko pareigas) ir Atletų sporto klubui.

Tėvai, žmona, broliai ir seneliai džiaugiasi šiaja Tado posieka ir trokšta geriausios kloties tolimesniame jo gyvenimo kelyje.

tuvoje. Toliau sekė iš JTO išmetimas demokratinės, taikingos Taiwan (Formozos) vyriausybės, pakeičiant ją agresyvia Raudonosios Kinijos delegacija.

Prie veidmainystės ir klastos pavyzdžių prisideda ir Visuotinė Žmogaus Teisių Deklaracija. Ji neva tai užtikrina visas Vakaruose žinomas teises, bet, pagal SSSR konstitucijos pavyzdį, tik jei jos nėra prieš (valdžios išleistas) krašto įstatymus. Tačiau viena teisė, politinio pabėgėlio teisė į priebėgą, apribojama konkrečiai: priebėgos negali niekur gauti tas, kurs kalba ar veikia prieš... JTO.

Ar daug kas žino, jog Sovietai Lietuvoje, vykdydami tautųdystę, "genocido" nevykdė: jie mūsų tautą naikino "politiniais pagrindais". Mat SSSR tol nepasirašė Genocido Konvencijos, kol Vakarai nesuteikė jiems teisės žudyti, iš "genocido" apibūdimo išmetant politines priežastis ir vyriausybės atsakingumą. Net ir "genocido" atveju būtų atsakingi asmenys, o ne Kremlius. Pabandyk "plačiojoje tėvynėje" sugaudyti "asmenis", kaip Sėrovas ir Suslovas...

Kad įvykdžius planą paversti JTO pasauline vyriausybe, reikia visur priauginti bedvasių internacionalistų, kosmopolitų, "pasaulio piliečių". Tai buvo ir tebėra daroma per mokyklas, per istorijos klastojimą ir per klasinę JTO propagandą. Globalistai ir jiems tarnaujanti "liberalai" ypač kreipia dėmesį į "nacionalizmo" ir civilizacijos pagrindinės lastelės - šeimos sunaikinimą. Tai buvo daroma įvairių gražių skambančių "konvencijų" ir programų pagalba. Vėliausia tokių programų yra "Vaiko Teisių Konvencija". Pasirodo, jog tą konvenciją jau yra pasirašę net 191 JTO nariai. Net ir daug tokių, kurie savo kraštuose žudo vaikus, ypač mergaites, kaip Raudonojoje Kinijoje, ir parduoda bei perka vaikus vergijon, kaip kai kuriuose musulmonų ir kituose kraštuose. Trūksta Konvencijos patvirtinimo (ratifikavimo)

tik dviejų atsilikėlių: Somalijos ir JAV. Somalija yra civilinio karo griuvėsiuose. Kodėl delsia JAV? Jungtinių Valstijų Komitetas UNICEF remti tai vadina "skandalinga" padėtimi. Už JAV delsimą ratifikuoti tą Konvenciją, komitetininkai kaltina JAV "dešiniojo sparno ekstremistus". Ešą šie atsakingi už "Konvencijos turinio ir siekių blogo supratimo epidemiją" Amerikoje.

"Konservatyvios organizacijos, įskaitant Christian Coalition, Concerned Women for America, Eagle Forum, Family Research Council, Focus on the Family, John Birch Society, National Center for Home Education ir Rutherford Institute vadovavo pastangoms pasipriešinti Konvencijai. Šios organizacijos yra idėję žymių pastangų pavaizduoti Konvenciją kaip grėsmę... tautiniam suverenitetui, valstijų teisėms ir santykiams tarp tėvų ir vaikų."

Taip kaltina "ekstremistus" Konvencijos šalininkai. Konvencijos priešai gi joje išžūti ne tik savos valstybės, bet ir pasaulinių biurokratų kišimasi į šeimos reikalus, nustatant vaikus prieš tėvus. Tai įvyko Sovietų Sąjungoje ir Hitlerio Trečiajame Reiche. Mat tėvai įpareigojami "užtikrinti ir vystyti Konvencijos nustatytas teises" ir "išauginti vaikus Jungtinių Tautų Chartos idealų dvasioje". Reiškia, pamirškime 10 Dievo įsakymų, patriotizmą ir tradicinę tautinę kultūrą.

Spėjant, jog ne visi tėvai stropiai vykdydys Konvencijos nuostatus, vyriausybės jiems "suteiks atitinkamą pagalbą...". Atseit, valdžia perims tėvų pareigas. Mat senoviška šeimos supratime stiga "lygybės" tarp tėvų ir vaikų... Konvencininkai numato pritaikyti JTO šūki, jog šeima turi būti "Mažiausia demokratija visuomenės širdyje". Berods aišku, jog 3 vaikai visada nubalsuotų prieš 2 tėvus...

Šeima ir tautą nuo JTO globalistų giną amerikiečiai, kurių yra net daugiau, negu konvencininkai išminėjo, priešinosi ir todėl,

Prano Lemberto atminimui

"Tau, sešute, puišios gėlės, / o man kardas prie šalių..." - dainos, virtuos lyg liaudies daina, autorius - Pranas Lembertas, poetas, 5-kių eilėraščių rinkinių autorius, kuriam šiemet rugsėjo 18 d.

Pranas Lembertas
1897-09-18-1997

sukanka 100 m. nuo jo gimimo Zėnavykijoje. Santa Monikoje, CA, palaidoti prieš 30 m. jo palikai sūnaus Vitalio parvežami į Lietuvą; tą dieną, kai bus palaidotas, t. y. 1997 m. rugsėjo 18 d., jo gimtinė - Kriūkų pašte bus visą parą siuntos ant-

p a u d o - jamos specialiu žymekliu, su poeto nuotrauka.

Šimto metų nuo gimimo sukakties proga, poetas Pranas Lembertas bus prisimintas ir pagerbtas Lietuvos rašytojų sąjungoje Vilniuje, Zėnavykų krašte - jo gimtinėje, Kaune ir Biržuose.

Pr. Lemberto vardu - jį prisiminti, šeima įsteigė kasmetinę 500 dol. literatūrinę premiją literatūros studentams, ypač poetams. Administruoja Vytauto Didžiojo universitetas ir Alb. Vaičiūnas.

A.R.

kad JTO potvarkiai paneigtų krašto konstituciją ir įstatymus, tuomi paneigiant valstybės suverenitetą. Idomu, ar apie tai kada pagalvoja Lietuvos Respublikos vyriausybės nariai, kaip atrodo, stačialgalviškai ir su pasigardžiu pasirašinėdami įvairiausius tarptautines sutartis. Be abejo skriaudžiamų vaikų apsaugos klausimas pastaraisiais metais tapo labai opiu. Komuniz-

mas Rytuose ir "liberalizmas" Vakaruose yra pakirtę ir pažeidę tikėjimo ir moralės pagrindus visuomenėje. To pasekoje atsirado tėvų ir motinų labiau negu sugyvuojusių savo vaikų atžvilgiu. Dabar tie patys elementai bando pilnutinai sugriauti civilizacijos pagrindą - šeima pasauliniu mastu.

JTO - pasaulinės klastos institucija

Vilius Bražėnas

Jungtinių Tautų Organizacijos (JTO) vis aršesnis kišimasis į nepriklausomų valstybių vidaus reikalus, kelia bent jau Amerikoje, augantį pasipriešinimą jos "Vieno Pasaulio" vyriausybės vaidmeniui.

Prieš 2-3 dešimtmečius buvo šaipomasi iš reikalavimų išstoti iš JTO bei iš šūkių "Get US out of the United Nations!"

Dabar jau Atstovų Rūmuose buvo formaliai balsavimui prista-

tyta rezoliucija reikalaujanti JAV pasitraukti iš JTO. Šiuokart dar negauta pakankamai balsų tam įvykdyti.

JTO gimė Raudonojo molo ir klastos guolyje. Ją steigusių "taiką mylinčių" kraštų tarpe buvo ir lietuviams gerai žinoma "taiką mylinti" Sovietų Sąjunga. Nepamirškime, jog, kad nepažeidus taikos, JTO nei šnabždesiu nepasakė prieš Lietuvos okupaciją ir net atsisakė pripažinti gavusi 17,000 lietuvių su didele rizika pasirašyta, ir JTO pasiūstą petičiją, apginti tikinčiųjų teises Lie-

Mylimam vyrui

A. + A.

JULIUI ŠIMAIČIUI

mirus, jo žmoną dr. KONSTANCIJĄ PAPROCKAITĘ-ŠIMAITIENĘ nuoširdžiai užjaučiame.

Dr. Leonilda ir Juozas Giedraičiai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Marijos Žemė - piligrimų kelionės į šventoves Lietuvoje - Marijos šventovė Šiluvoje, Aušros Vartai, Kryžių Kalnas ir kitur.

10 dienų ir naktų \$1500.00

Skambinti (561) 368-9231 Christinai

Švč. M. Marijos Gimimas - rugsėjo 8 d., pirmadienį. Tą pačią dieną - Lietuvos Padėkos šventė.

Richmond Hill Block Association rengia 24-ji Parko festivalį - muge, kuri bus šeštadienį, rugsėjo 6-tą d., 10 v. r. - 6 v. vak. Forest Parke prie Jackson Pond (Myrtle Ave. ir 109th St. kampas). Ten vyks įvairūs žaidimai vaikams, gros du orkestrai, bus šokiai. Daug kas prekiaus, bus įvairaus maisto, o taip pat veiks sveikatos patikrinimo skyrius, daug kitų įvairenybių. Toje apylinkėje gyvena daug lietuvių, kurie kasmet aplanko šį festivalį.

Woodhaveno mugė (Jamaica Ave.) šiemet vyks rugsėjo 21 d., sekmadienį, nuo 11 val. ryto iki 6 val. popiet. Šiame rajone gyvena nemažai lietuvių, todėl būtų įdomu pamatyti daug lietuviškų prekių. Jeigu norėtumėte pateikti savo prekių, skambinkite tel. (718) 805-0202.

DĖKOJAME

Virgilijus Martinonis, Gloucester, MA, apmokėjo dvejų metų prenumeratą, atsiųsdamas 200 dol. čekį. **Nuoširdžiai dėkojame už mūsų pastangų įvertinimą ir didelę pagalbą mūsų spaudos išlaikymui.**

Kun. Izidorius Gedvila, Sunny Hills, FL, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. **Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą.**

Giedrė ir Jonas Stankūnai, Cos Cob, CT, apmokėjo prenumeratą su 130 dol. čekiu. Jie taip daro kasmet. **Nuoširdžiai dėkojame nuolatiniams mūsų spaudos remėjams už laikraščio stiprinimą.**

Elvira Ošlapienė, Old Greenwich, CT, kasmet atskuba "Darbininkui" į pagalbą su 100 dol. čekiu. Taip padarė ir dabar. **Nuoširdžiai dėkojame už dosnią ir ištvėrę.**

Juozas Ambrozaitis, Middleburg, CT nuolatinis "Darbininko" remėjas, ir vėl apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. **Nuoširdžiai dėkojame už paramą.**

"Darbininko" administracija pakartotinai prašo visų skaitytojų laiku prateisti prenumeratą ir sumokėti atsilikusių mokesčių. Norėtume ypač paraginti tuos skaitytojus, kurie nėra susimokėję prenumeratos mokesčio už porą ir daugiau metų. (adm.)

Dėmesio !!!

Nuo š.m. rugsėjo 6 d., kavinėje "Daniela", 508 Seneca Ave, Ridgewood, NY, (netoli Myrtle Avenue) atidaromas lietuvių klubas.

Pirmasis klubo vakaras naktinėje kavinėje nuo 8 PM iki 3 AM rengiamas rugsėjo 6 d.

Veiks baras, lauko kavinėje bus kepama BBQ, vyks šokiai.

Prašome visus aktyviai dalyvauti.

Rengėjai

Apreiškimo parapija ruošia šaunią gegužinę - pikniką rugsėjo 14 d., sekmadienį, Kultūros židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus aukojamos mišios. Pikniko pradžia 1 val. popiet Kultūros židinyje. Savo muzika visus linksmins Stasys Telšinskas. Bus galima gauti lietuviško maisto ir atgaivos. Visi laukiami!

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos aukotojai

Lietuvos našlaičiams, per Lietuvių Religinę Šalpą, **a. a. Romualdo Šidlausko** šviesiam atminimui, aukojo: Marytė ir Juozas Šimenkas - \$100.00, Ramutė ir Algirdas Česnavičius - \$50.00, Linas Šidlauskas su šeima - \$40.00, Vanda ir Stasys Karmazinas - \$25.00, Irena ir Jonas Vilgaly - \$25.00, Karen ir Saulius Šidlauskas - \$20.00, Jadvyga Leleivienė - \$15.00. Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa reiskia gilią užuojautą velionio artimiesiems ir dėkoja už dosnias aukas Lietuvos našlaičiams.

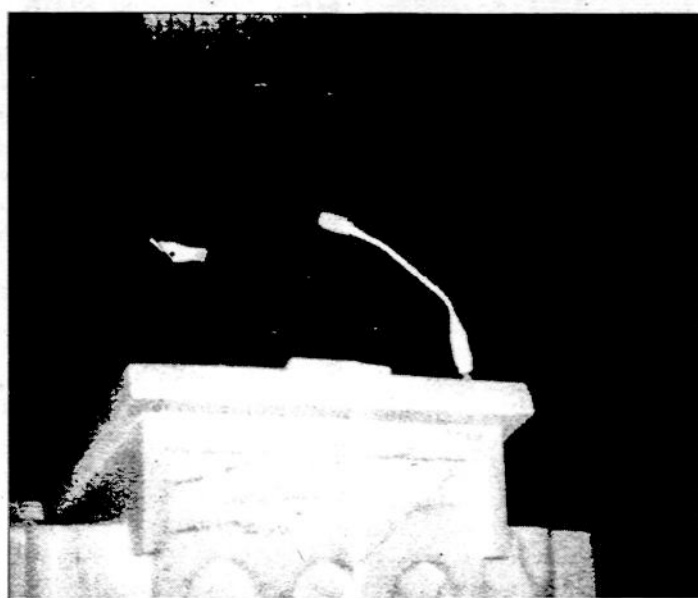
A. a. Aušros Dičpinigaitienės šviesiam atminimui Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa aukojo \$25.00 - Aldona ir Vitas Katinas. Širdingas aciu už auką ir teisišią Aušra ramybę.

A. a. Kazio Miluko šeimai pareiškus norą, kad jo šviesiam atminimui būtų aukojama Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos labdaros darbas, šalia anksčiau paskelbtų aukų, gautos dar sekančios aukos: \$100.00 - Antanas Matulaitis, \$30.00 - Alfred ir Agnes Hans, \$20.00 - Janina ir Vladas Staškus, \$20.00 - Jonė ir Vytautas Staškus. LKRŠ dėkoja dosniems aukotojams ir taria paguodos žodžius liūdesio paliečiantiems artimiesiems.

Bruselyje veikiantis Europos Sąjungos statistikos biuras paskelbė duomenis apie penkiolikos Europos Sąjungai priklausančių valstybių demografinę padėtį praėjusiais, 1996 metais. Po pastaraisiais metais galiojusios nuolatinės gimimų skaičiaus mažėjimo tendencijos, 1996 metais gimimų skaičius padidėjo.

Gimimų skaičiaus rodikliai nustatomi skaičiuojant vaisingo amžiaus, tai yra nuo 15 iki 49 metų, moterų auginamų vaikų skaičiaus vidurkį. Pernai vienai Europos moteriai teko 1,44 vaiko; tai yra viena šimtajai daugiau negu 1995 metais. Daugiausiai vaikų gimsta Airijoje; mažiausiai - Ispanijoje.

Vatikano radijas

Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, atnašavo Šv. Mišias Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos lietuvių parapijoje ir pasakė išsamų pamokslą. V. Bacevičiaus nuotr.

Metropolitan operos uždangai atsiskleidžiant

Operos "sirgaliams" nebeteks ilgai laukti, kadangi garsiosios Metropolitan, populiariai vadinamos "MET", operos New Yorke 1997-98 metų sezonas jau čia pat.

Operos New Yorke retsyklais pradėjo pasirodyti apie 18-to šimtmečio vidurį. Pradedant 1854 m., operos jau pastoviai buvo pradėta statyti Academy of Music teatre. Bet turtingų žmonių grupė užsirištinusi, kad tame teatre negalėjo gauti sau vietų ložėse, susiorganizavo ir įkūrė Metropolitan operos teatrą. Operos atidarymas, Ch. Gounod - "Fausto" pastatymu, įvyko 1883 m. spalio 22 d.

1966 m., Lincoln Center, iškilio nauji, didingi, Metropolitan operos rūmai, kuriuose telpa

3800 žiūrovų. Naujųjų "MET" rūmų atidarymas įvyko 1966 m. rugsėjo 16 d. Atidarymo proga buvo pastatyta, specialiai tam reikalui užsakyta, amerikiečio kompozitoriaus Samuel Barber sukurta opera "Antonijus ir Kleopatra". Deja, ta opera, nesukėlus didesnio susidomėjimo, retai kada besigirdi.

Ateinančiame sezone, kuris prasidės rugsėjo 23 d., bus pastatytos 25 skirtingų pavadinimų operos. Iš jų: Gioachino Rossini - "La Cenerentola", Igor Stravinsky - "The Rake's Progress", Richard Strauss - "Capriccio", Camille Saint-Saens - "Samsonas ir Dalila" ir Richard Wagner - "Lohegrin", bus naujai pastatytos. Iš viso, per sezono 27 savaites, 7 kartus per savaitę, operos bus

Darbininkui paremti aukojo:

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščio stiprinti ir atsiliegiu už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 40 dol.: J. Lizaitis, Ft. Lauderdale, FL; E. Drukteinis, MD, So. Pasadena, FL; Bernadeta Tutinaitė - Rimkuvienė, Ellicott City, MD; A. Graziulis, Clifton, NJ; E. Remeza, Manhasset, NY; J. Lu-gauskas, Woodhaven, NY.

Po 30 dol.: J. V. Bakanas, Wilmington, DE; M. Bajorunas, Pompano Beach, FL; V. Staskus, St. Pete Beach, FL; Veronika Mišunaitis, Clark, NJ; V. Budnikas, Elizabeth, NJ; J. Skučas, MD, Hilton, NY; Marie Gluda, Rockville Ctr., NY; A. Matulionis, Plattsburgh, NY; Jadviga Vytuvaitis, Woodhaven, NY; N. Zukauskas, Yonkers, NY; Valerie Dlugauskas, Crowley, TX.

Po 25 dol.: P. Šlapelis, Anaheim, CA; A. Aidukas, Largo, FL; Dr. Br. Nemickas, Maspeth, NY; Konstancija Šimaitienė, MD, Forest Hills Gardens, FL; J. Shukis, Fresh Meadows, NY; W. Sidas, Richmond Hill, NY.

Po 20 dol.: K. Bendoraitis, Schwaetzingen, Vokietija; Sophie Brazauskas, Los Angeles, CA; Austra Puzinas, San Mateo, CA; Aldona Barius, Monroe, CT; M. Yesukevich, Hamden, CT; J. Rygelis, Thompson, CT; B. Kondratas, Quaker Hill, CT; J. Muraska, Waterbury, CT; J. Shatas, Waterbury, CT; Ada Ustjanas, West Hartford, CT; P. B. kunas, Edgewater, FL; F. Liktorius, Ft. Lauderdale, FL; V. Kvetkus, Inverness, FL; P. Lanys, Ormond Beach, FL; M. Bajorunas Pompano Beach, FL; P. Rasimas, St. Petersburg, FL; Vyt. Rutelionis, St. Petersburg, FL; Aurelija Robertson, St. Petersburg, FL; J. Bliznikas, Spring Hill, FL; Leocadia Sinus, Spring Hill, FL; R. A. Shatas, Sunny Hills FL; J. Baužys, Orland Pk, IL; T. Bauza, Hayden, ID; Aldona Bosman, Atlanta, Ga;

A. Liepinaitis, Riverside, IL; St. Džiugas, Oak Lawn, IL; Miss V. Jautokas, Chicago, IL; Jenina Spuras, Baltimore, MD; A. Austras, Braintree, MA; V. Leveckis, Canton, MA; K. Jurkevicius, Centerville, MA; Maria Biosevas, Marlborough, MA; Liuda Waingarten, Milton, MA; T. Aleksonis, N. Falmouth, MA; G. J. Velyvis, No. Adams, MA; Kristina Masterson, Pepperell, MA; Veronika Keturakis, So. Boston, MA; H. Ulrichas, Worcester, MA; Vl. Jomantas, Redford, MI; Elena Cizauskas, Detroit, MI; V. ir G. Lileika, Basking Ridge, NJ; K. ir A. Bagdonas, Brick, NJ; A. Juskys, Brick, NJ; Al. Jarmas, Clark, NJ; Neda Girmys, Clarksburg, NJ; K. Kaspariunas, Elizabeth, NJ; D. Svenciuinas, Elizabeth, NJ; Dr. S. Skripkus, Kearny, NJ; Stasė Zebertaviciene, Parlin, NJ; A. ir F. Ruzga, Point Pleasant, NJ; Anna Wilkich, Toms River, NJ; Dalia Vidunas, Epping, NH; Sofia Plechavicius, Dobbs Ferry, NY; R. Reventas, Millwood, NY; A. L. Jasaitis, Forest Hills, NY; Nida Angeliadis, Huntington, NY; Irena Lapurka, Massapequa, NY; Dalia Vaicekuskas, Ossining, NY; K. Dvorak, Richmond Hill, NY; Sofija Skobeika, Richmond Hill, NY; V. Petrakis, Syosset, NY; A. Dėdinas, Woodhaven, NY; E. Liobe, Woodhaven, NY; B. Ramanauskas, Woodhaven, NY; A. Abramavicius, Yonkers, NY; V. Šilėnas, Euclid, OH; Agnė Balas, Cleveland, OH; E. Carlitis, Ringtown, PA; A. Burba, Philadelphia, PA; A. Gustaitis, Scranton, PA.

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI. Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išsivijimo priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko administracija

(Tęsinys kitame numeryje)

SKELBIMAI

Dviem žmonėm išnuomojamas kambarys arti parduotuvų, gali būti moteris, vyras arba pora. Kreiptis tel.: 718 235-9531. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Kalba angliškai, vairuoja mašiną, gali prižiūrėti vaikus. (516) 269-9417. Kviesiti Ritą.

Galime įdarbinti moteris amerikiečių šeimose prižiūrėti vaikus. Būtina anglų kalba. Tel. (516) 295-9459; Kviesiti Almą arba Diną. (sk.)

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Tel.: (908) 782-0167. Kviesiti Elvyrą. (sk.)

rodamos 189 kartus.

Daugiausia kartų bus statoma G. Puccini - "Turandot". Ji bus rodoma 12 kartų. Po 11 kartų - G. Rossini - "La Cenerentola" ir "Il Barbiere di Siviglia". 10 kartų - G. Donizetti - "L' Elisir d'Amore". Tik po 4 kartus bus pastatytos dvi operos: L. Janacek - "The Makropulos Case" ir W. A. Mozart - "La Clemenza di Tito".

Daugiausiai operoms diriguos pats "MET" operos muzikos direktorius James Levine. Kitoms operoms diriguos svečiai dirigentai: Andrew Davis, Leonard Slatkin, Edoardo Muller, Valery Gergiev, Simon Young, Myung-Whun Chung, Maurizio Benini, Carlo Rizzi, Julius Rudel, Paul Nadler ir kiti.

Pagrindinius vaidmenis atliekant bus girdmi solistai: Cecilia Bartoli, Renee Fleming, Kiri Te Kanava, Deborah Voigt, Dolora Zajick, Angela Gheorghiu, Ruth A. Swenson, Denyce Graves, Dawn Upshaw, June Anderson, Caterina Malfitano, Carol Vanness, Anne Sofie von Otter, Sharon Sweet, Luciano Pavarotti (jis bus girdimas G. Donizetti - "L'Elisir d'Amore" ir G. Puccini - "Turandot" operose), Placido Domingo (jis dainuos G. Bizet "Carmen", G. Verdi - "Stiffelo" ir C. Saint-Saens - "Samson et Dalila"), Samuel Ramey, Bryn Terfel, James Morris, Ben Heppner, Roberto Alangna, Vladimir Chernov, Thomas Hempton, Richard Leach, Juan Ponds ir kiti.

"MET" opera sezoną užbaigs ateinančių metų balandžio 18 d., Richard Wagner opera "Die Meistersinger von Nürnberg".

Bet vos tik spėjus "MET" operos uždangai užsiskleisti, ji ir vėl atsiskleis. Iš Rusijos, su savo solistais, orkestru, choru ir baletu, į New Yorką atvyksta Kirov opera. Viso 250 asmenys. Pradedant ateinančių metų balandžio 23 d., iki gegužės 9, per 17 dienų pastatys 4, rusų kompozitorių operas: Sergei Prokofiev - "Bethtroth in a Monastery, Piotro Čaikovskio - "Mazepa", Aleksandro Borodino - "Kunigaikštis Igoris" ir Mihailo Glinkos - "Ruslanas ir Liudmila". **p. palyš**

ŠIAURĖS KORĖJOS DIPLOMATAS NUTARĖ BĖGTI

(atkelta iš 1 psl.)

atstovybių užsienyje ir manoma, kad ambasadorius Jang Seung-ilas gali turėti daug informacijos apie Šiaurės Korėjoje gaminamą "Scud" tipo raketų pardavimą Iranui ir Sirijai.

Pietų Korėjos televizijos naujienos pranešė, jog artimiausiu metu Jang Seung-ilas Washingtono surengs spaudos konferenciją.

Jang Seung-ilo brolis Chang Sung Ho, dirbęs Šiaurės Korėjos prekybos atstovu Paryžiuje, taip pat dingio rugpjūčio 22 d.

Šiaurės Korėja griežtai pareikalavo grąžinti pabėgėlius.

AP, BNS, Reuter, LR

SKELBIMAI

Puiki proga gražiai įsikurti šeimai, teisėtai atvykusiai iš Lietuvos. Reikia vieno asmens pajėgaus sodybos priežiūrai, kito - virtuvėj, namų ruošoj ar prie ligonių. Kreiptis: Villa St. Joseph, P. O. Box 155 Thompson, CT, 06277. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401 (sk.)

Jei kas turėtų anglų ar lietuvių kalba knygų, kurių jau nebereikia, skambinkite tel. (718) 348-4709. (sk.)

Reikalinga šeiminkė prižiūrėti senesnio amžiaus žmones ir jų namą. Rašyti: Joseph Lugan, c/o John Conwood, P.O. Box 210270, Jamaica, NY 11421, USA. Tel.: 718 235-9531 (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliojiminiu adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

A. A. Marcelės Kazlauskienės atminimui aukojo A. Balašaitienė, D. Čiplienė, A. Giedraitienė, S. Idzelienė, J. V. Janušiai, A. V. Miškiniai, R. J. Nasvyčiai, M. Puškorienė, A. Petukauskienė, Berea, Ohio - 120 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **rugsėjo 13 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarnavimus Jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **rugsėjo 6 d.**, šeštadienį, nuo 1 val. iki 4 val. popiet.

Brooklyne mūsų atstovas yra **Algis Jankauskas**, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

Maisto siuntiniai:
šventinis \$39;
50 svarų įvairaus maisto siuntinys už \$98.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.